

Koskettavia tarinoita ja ikäpolvet

Leikki- ja lempipaikat

Audiokiertokäynti

Käsikirja joka sisältää suosituksia, ohjeita, vihjeitä ja opetus-/ oppiaineistoa ikäpolvien väliseen mediaprojektiin

Tämä käsikirja syntyi 2009 ja 2010 Euroopan Unionin elinikäisen oppimisen ohjelman puitteissa. Sen laati työryhmä, jonka partneriorganisaatiot tulivat Saksasta ja Italiasta. Projektin *Moving Stories and Generations* (Koskettavat tarinat ja ikäpolvet) keskiössä oli kehittää kurssveja ja toteutustapoja, jotka edistävät kommunikaatiota ikäpolvien välillä aktiivisen mediatyön avulla. Kurssiesimerkit ja -suunnitelmat annetaan tämän Käsikirjan myötä vapaasti käytettäväksi ei-kaupallisiin tarkoituksiin. Projekti *Moving Stories and Generations* on osa kansainvälistä *Crosstalk-projektia*, johon on osallistunut yhdeksän partneriorganisaatio - yhteisöradioita, mediatoimijoita ja yliopistoja - seitsemästä eurooppalaisesta maasta. Tavoitteena oli, ja on, mahdollistaa Euroopan-laajuisesti mediaan muotoiluun ja produktion osallistuminen ryhmille joiden sosiaalinen, poliittinen ja kulttuurinen kokemus aikaisemmin harvemmin on saanut mahdollisuutta julkituloon. Tuloksena saatu oppi- ja opetusmateriaali löytyy Internet-sivulta <http://www.crosstalk-online.de>, ja sen voi sieltä maksutta imuroida.

Project Number: 141823-LLP-1-2008-1-DE-Grundtvig_GMP
Grant Agreement: 2008-3430/001-001

Julkaistu Freiburgin pedagogisen yliopiston (Saksa) toimesta lokakuu 2010

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	-4-
1.1 Kaupunginosakierros korville: Projektin sisältö ja tavoitteet	
1.2 Käsikirjan sisältö ja rakenne	
2. Ikäpolvien välinen kommunikaatio	-5-
2.1 Nuorten ja seniorien vuoropuhelu	
2.2 Leikkipaikat, leikit ja lempipaikat keskustelun virittäjinä	
2.2.1 Kysymykset leikkipaikoista ja leikeistä	
2.2.2 Kysymykset lempipaikoista	
2.3 Kuinka lähestyn ihmistä, joka on minua kuusikymmentä vuotta vanhempi	
Kirjallisuus ja Internet-lähteet	
Leikkipaikat: Kaupunkiosakierros korville	-11-
Esimerkki siitä, kuinka projekti toteutetaan koulussa, opetusajan ulkopuolella	
1. Paikkakunta	-12-
2. Projektin toteutus	-12-
2.1 Julkisuustyö	
2.2 Osanottajat	
2.3 Yksittäinen oppijakso – aikataulu ja sisällöllisiä näkökantoja	
3. Näköaloja	-31-
Leikit ja leikkipaikat: Paikkakuntakierros korville leikkikokoelmin	-33-
→ Esimerkki siitä, kuinka projekti integroidaan kouluopetukseen	
1. Paikkakunta	-34-
2. Projektin toteutus	-34-
2.1 Valmistelut / Julkisuustyö	
2.2 Osanottajat	
2.3 Aikataulu / yksittäiset oppitunnit	
3. Yhteenveto / Näköaloja	-55-
Lempipaikat: Kaupunginosakierros korville	-56-
→ Esimerkki projektin toteuttamisesta koulun ulkopuolisessa nuorisotyössä	
1. Paikkakunta	-57-
2. Projektin toteutus	-57-
2.1 Julkisuustyö	
2.2 Osanottajat	
2.3 Yksityiskohtainen aikataulu	
2.4 Muistio projektin läpiviemiseksi	
3. Yhteenveto ja näköaloja	-75-

Osanottajat

Dr. Traudel Günnel (projektin koordinaattori),
Anja Bechstein (avustava koordinaattori),
Freiburgin pedagoginen yliopisto, Saksa

Gesine Kulcke,
Freelance; media koulutus ja journalismi,
Stuttgart, Saksa

Carmen Kunz, Anke Halbritter, Petra Gottselig,
Freiburgin nuorisotyösäätiö, Saksa

Dr. Giulia Pelillo,
Heidelbergin yliopisto, Saksa

Prof. Dr. Beatrice Barbalato,
Mediapolis-Europa, Rooma, Italia

Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella. Tästä julkaisusta (tiedotteesta) vastaa ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta käytöstä

1. Johdanto

1.1 Kaupunginosakierros korville: Projektin sisältö ja tavoitteet

Eri ikäpolvien välistä kanssakäymistä on pyritty edistämään lukuisilla hankkeilla koulujen, nuorisokeskusten, kaupunginosa- ja senioriyhdistysten, sekä kaupunkien ja seurakuntien, valtionlaitosten ja Euroopan Unionin (EU) aloitteesta.

Tässä käsikirjassa selostetaan kuinka tällaista kanssakäymistä mediaprojektin avulla voidaan toteuttaa. Projekti „Spiel- und Lieblingssorte: ein Stadtteilrundgang für die Ohren“ (Leikki ja lempipaikat: kaupunginosakierros korville) kutsuu seniorit ja lapset/nuoret tuottamaan yhdessä mediaa, tutustuen samalla toisiinsa suorassa kanssakäymisessä. Seniorit ja lapset käyvät toistensa leikki- ja lempipaikoissa - entisaikojen ja tämän päivän - haastatellen toisiaan vastavuoroisesti. Toiminta tuottaa Audio-oppaan, joka opastaa kyseisiin paikkoihin.

Samalla opitaan teknistä know how'ta, vaikka tämä ei olekaan ensisijaista. Pää tavoite on herättää senioreissa, lapsissa ja nuorissa halua ja rohkeutta tuoda omia kertomuksiaan asumisympäristöstään paikallismediaan saamansa tietotaidon avulla.

Tuloksesta hyötyvät muutkin kuin projektin osanottajat. Kaikki voivat käyttää Audio-opasta, ja seurata kierrosta oppiakseen tuntemaan kaupunginosaa, mikä on omiaan rikastuttamaan yhteiselo.

Projekti „Spiel- und Lieblingssorte: ein Stadtteilrundgang für die Ohren“ voidaan toteuttaa kaupunginosien tai pienten paikkakuntien kouluissa, nuorisokeskuksissa sekä seniori- ja kaupunginosayhdistyksissä. Käsikirjassa selostetaan käytännönläheisesti toteuttamista kolmen eri pilottikurssin antamien kokemusten pohjalta. Kurssit pidettiin seuraavilla paikkakunnilla:

- Keväällä 2009 Freiburgin Ebnet-kaupunginosassa (Saksa) peruskoululaisten ja seniorien kanssa
- Toukokuussa 2010 kahden koululuokan (peruskoulun 5.luokka , keskiasteen koulun 1. luokka) ja seniorien kanssa Castelluccio Valmaggiore'ssa (Italia) ja
- Touko-kesäkuussa 2010 nuorten ja seniorien kanssa Freiburg-St. Georgen (Saksa) kaupunginosassa.

1.2 Käsikirjan sisältö ja rakenne

Käsikirja on tarkoitettu kouluttajille, opettajille, sosiaalityöntekijöille, mediatyöntekijöille – tai kaupunkiosakeskuksille ja ei-kaupallisille yhteisöradioille. Pyrkimyksenä on ennen kaikkea inspiroida ja antaa tukea vastaavanlaiseen toimintaan. Se kuvailee projektinkulkua, antaa vihjeitä, virikkeitä ja konkreettisia ehdotuksia.

Sivulla 9 kuvataan 3 erilaista projektin toteutustapaa:

1. Harrastetoimintana peruskoulussa opetusajan ulkopuolella, s. 9
2. Kouluopetukseen integroituna (luokat 5. ja 6.) s. 29
3. Nuorityöhön liitettynä, koulusta erillisenä s. 54

Tarpeen mukaan voidaan valita sopivin vaihtoehto.

Käsikirja neuvoo myös kuinka kurssi voidaan toteuttaa joustavasti ja niin että projektin toimintaa voidaan sopeuttaa monenlaiseen kansalliseen ja kansainväliseen ympäristöön.

Ennen kuin lähemme yksityiskohtaisesti kuvailemaan yllä mainittuja esimerkkivaihtoehtoja haluamme kohdassa Luku 2 tuoda esille seuraavat kolme kysymystä jotka koskevat ajatusta ikäpolvien välisestä kommunikaatiosta ja oppimisesta :

- *Nuorten ja seniorien vuoropuhelu* : Millaisia ennakkoluuloja löytyy kummallakin puolella? Mitä he tietävät toisistaan esim. Mitä luulevat toinen toisistaan, kun eivät juuri puhu keskenään?
- *Leikki- kuten lempipaikat keskustelun virittäjinä*: Mitä näiden kolmen kurssin idea siitä että lapset, nuoret ja seniorit yhdessä hakeutuvat leikki- tai lempipaikoilleen pitää sisällään?
- *Kuinka lähestyä ihmistä joka on kuusikymmentä vuotta vanhempi?*

2. Ikäpolvien välinen kommunikaatio

2.1 Nuorten ja seniorien vuoropuhelu

Lapset metelöivät, eivät välitä kanssaihmisistään, käyttäytyvät huonosti, eivät luovuta paikkaansa metrossa: Allensbacher-instituutti selvitti kolme vuotta sitten

että yli puolet Saksan senioriväestöstä piti nuoria itsekkäinä ja epäkunnioittavina.¹ Lisäksi seniorit ajattelivat että pienetkin lapset vain tuijottavat tietokonetta ja TV:tä. Lapset ja nuoret taas ajattelivat että senioreita kiinnostaa vain menneisyys ja että he eivät välitä seurata kehitystä.

Tosiasiassa seniorit ovat hyvinkin kiinnostuneita teknisestä kehityksestä: usein yli 60-vuotiaat surffailevat enemmän kuin alle 20-vuotiaat². Lapset puolestaan katselevat huomattavasti vähemmän TV:tä kuin mitä seniorit ajattelevat: 3-13-vuotiaat katselevat TV:tä keskimäärin 87 minuuttia päivässä; se on kolmasosa siitä ajasta jonka seniorit itse käyttävät päivittäiseen Tv:n katseluun.³

Pilottiprojektimme näytti toteen että ikäpolvien välisessä suorassa kommunikaatiossa näkökannat muuttuvat ja käsitykset itsestä ja muista tarkistuvat: Eräskin peruskoulua käyvä tyttö sanoi pilottiprojektin päätyttyä, että hän ihmetteli suuresti miksi vanhukset häntä ennen niin ärsyttivät. Ja eräs seniorirouva kertoi saaneensa uudenlaisen käsityksen lapsista: „Olen ihmeissäni siitä kuinka toimeliaita lapset ovat, ja kuinka hauskoja leikkejä leikkivät.“

2.2 Leikkipaikat, leikit ja lempipaikat keskustelun virittäjinä

Vaikuttaa siltä että ikäpolvien väliseen tapaamiseen tarjoutuu yhä vähemmän tilaisuuksia. Aikaisemmin kontaktia edisti se että samassa taloudessa asui yhdessä monta sukupolvea. Nykyisin enemmän kuin kaksi sukupolvea asuvat yhdessä harvoin. Ihmisten asuinolosuhteet ja mahdollisuus vetäytymiseen ovat myös muutoksessa. Saksassa monella lapsella on oma huone, mikä ennen oli harvinaista. Kun ikäpolvienväläinen kanssakäyminen perheessä ja sen ulkopuolella ei enää ole itsestäänselvyys, korostuu virallisesti järjestettyjen kohtaamisten merkitys.

Käsikirjassa esitellään kolme kurssia, jotka osoittavat kuinka lasten ja seniorien

---

¹ (vgl. http://www.familie-stark-machen.de/files/pressemappe_generationen-barometer.pdf, 10.07.2009)

² vgl. www.zeit.de/online/2008/18/silversurfer, 10.07.2009

³ vgl. http://www.media-perspektiven.de/uploads/tx_mppublications/Gerhards_01.pdf, 10.07.2009

välille saadaan aikaan keskustelua kysyen heidän leikkipaikoistaan ja leikeistään (Freiburg-Ebnetin ja Castelluccion kurssien teemat) tai heidän lempipaikoistaan (Freiburg-St. Georgen kurssin teema).

2.2.1 Kysymykset leikkipaikoista ja leikeistä

Varsinkin 6 – 13-vuotiaat ovat aina olleet mieltyneet ulkoleikkeihin, se kuuluu heidän lempiharrastuksiinsa. Lapsilla on - PC:stä ja Tv:stä huolimatta - paikkoja ulkosalla missä he tapailevat, pitävät hauskaa ja oppivat tuntemaan maailmaa. Näissä paikoissa he tuskin törmäävät senioreihin, vaikka hekin ovat siellä läsnä: omilla muistoissaan.

län myötä seniorit ajattelevat kasvavassa määrin lapsuuttaan, muistellen ihmisiä mutta myös lapsuuden paikkoja. Lapsuus on muistin ytimessä ja liittyy siellä keveyteen ja helppouteen. “Kun mielikuvituksessaan palaa nuoruuteen kuvat ja tunteet nousevat esiin, ja ihminen kokee uudestaan sen minkä ulkoiset olosuhteet kauan sitten ovat tehneet mahdottomaksi.” (vrt. Faust 2009) Useimmat aikuiset kertovat mielellään lapsuudestaan. Etenkin seniorit osaavat usein tarinoida lapsuudestaan niin jännittävästi ja rikkain yksityiskohdin, että lapset mielellään kuuntelevat. Korkea ikä tuo usein mukanaan kyvyn katsoa maailmaa tavalla, joka ei kesken elämän kiireitä elävälle ole mahdollista. Vapaa-ajan ja elämäkokemuksen lisääntyessä kasvaa ajan myötä halu uudelleen löytää ja ymmärtää maailmaa. Nykyhetkestä voi senioreille tulla jälleen yhtä merkityksellinen kuin lapsena.

Senioreiden muistot lapsuuden leikeistä ovat, kuten tämän päivän lasten leikitkin, sidoksissa tunteisiin: leikit viihdyttävät, tuovat iloa, luovat kontaktia. Ne ovat vapaata toimintaa, joka ei lähde ulkopuolisesta paineesta; leikkiminen ei ole velvollisuus tai suorittamista. Projekti käyttää hyväkseen näitä leikkeihin sisältyviä tunteita, joihin läheisesti liittyvät myös nykyiset ja entiset leikkipaikat, koska tunteet edesauttavat kommunikointia ja generoivat kertomuksia.

2.2.2 Kysymykset lempipaikoista

Sama koskee kysymyksiä lempipaikoista. Myös lempipaikat ovat täynnä tunteita. Kysyminen niistä, kuten kysyminen leikeistä ja leikkipaikoista, osoittautui pedagogisesti hyväksi tavaksi helpottaa eri ikäpolvien keskinäistä tutustumista. Kysymykset paikoista joissa on solmittu ystävyysuhteita, ja joihin mielellään palataan, tai paikoista jotka eivät koskaan unohdu, saavat nuoret ja vanhat liikuttumaan ja avautumaan.

2.3 Kuinka lähestyn ihmistä, joka on kuusikymmentä vuotta vanhempi?

Kysymys- ja haastattelutekniikat auttavat voittamaan estoja ja vierauden tunteita jotka saattavat vaivata, jopa estää, nuorten ja seniorien kanssakäymistä jokapäiväisessä elämässä, koska heillä ei ole hallussaan strategiaa keskustelun aloittamiseksi. He eivät tiedä miten jotakin selvästi vanhempaa tai nuorempaa henkilöä ylipäättään pitäisi lähestyä, millaista kieltä käyttää ja mitä sääntöjä noudattaa. Haastatteluformaatti ei pura yhteisössä vallalla olevia sääntöjä, mutta muuttaa tilannetta: vanhempikaan henkilö ei koe nuoren radioreportterin roolissa tekemää kysymystä tunkeilevaksi, koska se on esitetty hänelle haastattelupartnerin ominaisuudessa. Funktionaalinen rooli korvaa tässä formaatissa perinteisen, jossa enemmän elämäkokemusta omaava vanhempi henkilö määrittelee keskustelun kulun, esim. pyytään lasta selittämään tai kertomaan jotakin. Projektissa yhteisesti työstetty sisällöllinen tavoite – ei ikä - ratkaise mihin rooliin kukin joutuu — haastateltavan tai haastattelijan.

Projektin ytimessä on sisältö, joka puhuttelee sekä lapsia että senioreita, ja joka tunnelähtöisesti käynnistää sellaista dialogia ikäpolvien välillä, joka arkielämässä toteutuu vain harvoin. Mainittu sisältö – uuden ja menneen ajan leikkipaikat, leikit ja lempipaikat – ovat kuitenkin aina sidoksissa asianosaisiin. Informaatio siitä, kuka missä mitä leikkii tai on leikkinyt, tai missä viihtyi, ei tule ulkopuolelta vaan

ryhmästä: osanottajat – oli ikä mikä hyvänsä - päättävät sen missä leikki- ja lempipaikoissa vieraillaan, ja mitkä haastattelut suoritetaan esim. mitkä kertomukset nostetaan esille niihin liittyen – kaikki ovat asiantuntijoita mitä tulee omiin lempi- ja leikkipaikkoihinsa, myös reporttereina haastatteluja tehdessään. Tuloksena on kuunneltavaksi nauhoitettu kiertokävely paikkakunnalla tai kaupunginosassa joka projektin päättyessä jää asukkaiden käyttöön nuorten ja seniorien välistä dialogia jatkossakin edistäen.

Kirjallisuus ja Internet-lähteet

Faust, Volker. „Meine glückliche Kindheit. Die Glorifizierung von Kindheit und Jugend in der Erinnerung älterer Menschen“ in: <http://www.psychosoziale-gesundheit.net/psychohygiene/kindheit.html> (05.07.2009)

Günzel, Traudel & Ulrike Werner. *Interview ist nicht gleich Interview. Handbuch für die medienpädagogische Ausbildung im Audiobereich*. München 1999.

Maerker, Daniela, Anna Peper, Frauke Picht, Andrea Sievers & Yvonne Vockerodt. *School's out!-Radio präsentiert: 3,2,1, On Air. Ein Handbuch für junge RadiomacherInnen*. München 2006.

http://www.familie-stark-machen.de/files/pressemappe_generationen-barometer.pdf (05.07.2009)

<http://www.zeit.de/online/2008/18/silversurfer> (05.07.2009)

http://www.media-perspektiven.de/uploads/tx_mppublications/Gerhards_01.pdf (05.07.2009).

<http://www.mpfs.de/index.php?id=138> (10.07.2009)

Leikkipaikat: Kaupunginosakerros korville

CROSSTALK - Moving Stories From Across Borders, Cultures, Generations

→ **Esimerkki siitä, kuinka projekti toteutettiin koulussa, opetusajan ulkopuolella**, „Feye“-peruskoulun oppilaiden ja Freiburg-Ebnetin seniorien kanssa. (projektista vastasivat: Pädagogische Hochschule Freiburg / Crosstalk-projektin johto: Dr. Traudel Günnel)

Gesine Kulcke, Heinäkuu 2009

1. Paikkakunta

Ebnet on vuodesta 1974 ollut Freiburgin kaupunginosa, jolla on oma hallinto ja raatihuone – jäännös ajalta jolloin Ebnet oli itsenäinen kaupunki. Ebnetin satavuotisesta historiasta kertoo pieni, 18 vuosisadalta peräisin oleva linna.

Kylämäinen kaupunginosa löytyy Freiburgin itäosasta, *Dreisam-*joen pohjoispuolelta. Asukkaita on noin 2.200. Paikkakunnalla on niittyjä ja maataloja mutta myös uudempia asuintaloja ja katuja. Ebnetin sijaitsee idyllisesti ns. Galgenbergin metsäisessä katveessa, ja siellä asuu runsaasti lapsiperheitä ja paikkakunnan perusväestöön kuuluvia senioreita. Kaupunginosa tarjosi siis erinomaiset lähtökohdat projektillemme.

2. Projektin toteutus

2.1 Julkisuustyö

Kerhojen ja järjestöjen kautta saadaan parhaiten suora yhteys senioreihin ja koululaisiin. Osanottajia voidaan myös hankkia julisteiden ja flyerien avulla, jolloin ryhmään saadaan myös toisilleen tuntemattomia henkilöitä.

*** Kokemuksia**

Pilottiprojektissa osanottajia hankittiin peruskoulun lisäksi senioriyhdistysten, paikallishallinnon, kirkon sekä kunnallispolitiikkojen kautta. Lisäksi ripustettiin julisteita eri puolille kaupunginosaa ja levitettiin flyereita paikkoihin jossa senioreita kävi: paikallishallinnon virastoihin, kirkkoon, leipomoliikkeeseen, lääkärin vastaanotolle...

Die Pädagogische Hochschule Freiburg lädt ein zum Projekt:
Spielorte – ein Stadtteilrundgang für die Ohren

Wo in Ebnet haben Sie als Kind gespielt?
„Sind Sie über 60? In Ebnet aufgewachsen? Dann machen Sie mit: Lernen Sie Radio machen an der Pädagogischen Hochschule. Weitere Informationen finden Sie auf der Rückseite...“

Gefördert durch das EU – Programm „Lebenslanges Lernen“

Kukaan ei ilmoittautunut projektiin julisteen tai flyerin ansiosta. Mutta flyerit ja julisteet tekivät projektia tunnetuksi niin, että useimmat ihmiset, joita lähestyimme Ebnetissä olivat kuulleet tai lukeneet siitä. Kerroimme projektista paikkakunnan lehdissä, kuten ”Amstblatt”, ”Ebnet Forum”, ”Badischen Zeitung”.

Seuraavassa annamme omien kokemustemme pohjalta joitakin hyödyllisiä neuvoja osanottajien suhteen.

2.2 Osanottajat

Osanottajien lukumäärä:

Kymmenestä kahteentoista

Osanottajien ikä:

Puolet osanottajista saisi olla 8 - 12 vuoden ikäisiä, puolet 60 vuodesta ylöspäin.

Nuoria ja vanhoja pitäisi olla likimain sama määrä niin että heidän välilleen voisi syntyä tasapainoisesti dialogia.

Osallistumisen edellytykset:

Projekti on tarkoitettu *koululaisille* iältään kahdeksasta kahteentoista. Tässä iässä

vielä leikitään paljon ja aktiivisesti, mutta kyetään myös omaksumaan projektissa tarvittavat äänityö- ja haastattelutekniikat.

Senioreiden tulisi olla lähtöisin siitä kaupunginosasta jossa projektia toteutetaan esim. niin, että he ovat viettäneet siellä ainakin osan lapsuuttaan. Leikkipaikoilla käynnit edellyttävät hyvää liikuntakykyä.

Kaikkien – sekä nuorten että ikäihmisten - kohdalla pätee että aikaisempaa kokemusta radiotyöstä ei edellytetä.

Mistä löytyy sopivia osanottajia?

1. Seniorit: Projekti voidaan toteuttaa parhaiten kaupunginosissa joissa on paljon siellä kauan asunutta senioriväestöä. Hyviä mahdollisuuksia saada senioriväestöön kontaktia tarjoavat:

- *Senioritapaamiset/-klubit/-raadit*
- *Kirkkoyhteisöt*
- *Paikallishallinto*
- *Seniorikodit/Hoitokodit*
- *Laulu- ja musiikkiyhdistykset*
- *Urheiluseurat*
- *Yleishyödylliset yhdistykset*
- *Kunnallispoliitikat*

👉 Vihje

On eduksi jos seniorit ovat jonkin verran tuttuja toisilleen. Eivät vain nuoret tule tapaamisiin mieluummin ystäviensä seurassa, myös ikäihmiset tuntevat itsensä varmemmiksi jos ympärillä on tuttuja ihmisiä. Mikään ei estä rekrytoida vaikka kaikki osanottajat samasta yhdistyksestä tai klubista.

2. Oppilaat: Myös oppilaat voidaan löytää erilaisista yhdistyksistä ja laitoksista. On joitakin etua jos kaikki osanottajat tulevat samasta oppilaitoksesta:

- *Lapset ja vanhemmat luottavat oppilaitokseen,*
- *Lasten vanhemmat voidaan aina tavoittaa oppilaitoksen välityksellä,*
- *Informaatiota projektista lapsille ja heidän vanhemmilleen voidaan levittää edelleen oppilaitoksen henkilökunnan välityksellä.*

👉 **Vihje**

Pilottiprojekti onnistui saamaan Freiburg-Ebnetin peruskoulusta yhteistyöpartnerin. Koulun johdon kanssa sovittiin ajankohdasta, jolloin kolmasluokkalaisille esiteltiin projekti oppitunnilla. Koulusta muodostui lopulta kokoontumispaikka erityisille projekti-iltapäiville: keskeinen paikka jonka kaikki tunsivat – lapset, vanhemmat, mutta myös seniorit, jotka osaksi itsekin olivat olleet saman peruskoulun oppilaina.

2.3 Yksittäinen oppijakso – aikataulu ja sisällöllisiä näkökantoja

- Kurssi toteutettiin 6 iltapäivänä á 1,5 h, maaliskuun puolivälistä huhtikuun puoliväliin 2009.
- Heti kurssin loputtua esiteltiin kurssia ja kaupunginosakiertokäyntejä laajemmalti, jotta ne jälkeenpäin voisivat hyödyttää kaupunginosaa.

vr. Medienpädagogischer Forschungsverbund Südwest:
<http://www.mpfs.de/index.php?id=138>, 10.07.2009

Alla oleva taulukko kuvaa lyhyiden pedagogisten ohjeiden muodossa kurssin aikataulua. Liitteenä löytyy seikkaperäinen kurssijakson esittely, joka sisältää mielenkiintoisia kokemuksia ja vihjeitä siitä mihin toteutuksessa on hyvä kiinnittää huomiota.

6 oppijaksoa á 1,5 h				
<u>JAKSO 1:</u> <u>tutustuminen</u> <u>ja tekniikka</u>				
Aika ☐ (riippuen osanottajien määrästä)	Tavoite	Sisältö	a) Metodi b) Materiaali	Aika yhteensä (1 h 30)
35 Min	Projektin esittely, Tutustuminen, Lempipaikkojen kerääminen	Ohjaaja kertoo projektista ja esittelee lyhyesti itsensä, osanottajat esittelevät itsensä ja leikkipaikkansa kaupunginosassa merkiten ne karttaan	a) Johdettua keskustelua, ryhmätyötä b) kaupunginosakartta (väh. A2), lyijykyniä, pyyhkemeja, mahd. aikaisemmilta kursseilta saatua katselumateriaalia ympäristöstä	35 Min
35 Min	Annetaan alkeet äänitystekniikasta	Osanottajat tekevät koeäänityksiä, esim. Jostakin tietystä edellä sovitusta lähistön leikkipaikasta, ohjaaja selvittää samalla äänitysmenettelyä	a) selvitetään lyhyesti laitteistoa ja “tekemällä oppimista” b) ainakin yksi äänityslaite, ☐ kuulokkeet, kaapeli, mikrofoni, mahd. mikrofoniteline	1 h 10
20 Min	Feedback suunnitellaan jatkotoimia, evaluointi ☐	Ryhmä antaa feedbackia, keskustellaan seuraavasta jaksosta ja uusien osanottajien sitouttamisesta. Kurssilaiset täyttävät alkukysely- ja yhteystietokaavakkeet (Nuorimmat lapset voivat vastata myös suullisesti).	a) johdettua ryhmäkeskustelua b) Osanottajien kyselykaavakkeet* ja nuorimpien varalle mahd. äänityslaite. Osanottolista	1 h 30

JAKSO 2:

<u>Kyselymenetelmät</u> <u>ja ensimmäiset</u> <u>haastattelut</u> <u>(mahd.</u> <u>koehaastatteluja)</u>				
Aika ☐	Tavoite	Sisältö	a) metodi b) Materiaali (*liitteet)	Aikayht. (1 h 30)
25 Min	Valmistelu Kiertokäynti ja haastattelut. Osanottajat oppivat kyselytekniikoita.	Osanottajat kerääntyvät auki levitetyn kaupunginosankartan ympärille jossa merkityt paikat ja kokoavat kysymysideoita. Ohjaajat valaisevat samalla sopivia kyselytekniikoita. Tehtävänjako ryhmässä. ☐ (Äänityslaitte, mikrofoniteline valokuvat...)	a) johdettua ryhmäkeskustelua, Brainstorming b) kaupunginosakartta johon leikkipaikat merkitty, nastoja, kansiot „kysymyskortteille“ ☐ (mahd. haastattelumateriaalia *)	25 Min
50 Min	Ensimmäinen harjoitushaastattelu (mahd. ei vielä esitykseen tuleva)	Osanottajat vierailevat joillakin leikkipaikoilla ja tekevät (harjoitus)haastatteluja	a) Haastatteluja b) Kamera, äänityslaitte, kuulokkeet, kaapeli, mikrofoni, tuulisuojain, jos mahdollista: mikrofoniteline, varakut äänityslaitteisiin	1 h 15
15 Min	Arviointia, näköaloja	Ryhmä kuuntelee ensimmäisen tehtävän osioita ja antaa. Keskustellaan mikä kohde valitaan seuraavaksi	a) johdettua ryhmäkeskustelua b) Äänityslaitteeseen yhdistettävät laitteet .	1 h 30

JAKSO 3: Paikat				
Aika	Tavoite	Sisältö	a) metodi b) Materiaali	Aikayhteensä(1 h 30)
20 Min	Reitti	Aloitetaan taas „minikokouksella“ kaupunginosakartan ympärillä: Osanottajat päättävät, mille leikkipaikoille mennään. He päättävät päivän reitistä ja tekevät siitä muistiinpanot	a) vapaata ryhmäkeskustelua, ohjaaja toimii moderaattorina jos tarpeen b) Kaupunginosakartta, merkkauskynä/nastoja, muistilaput	20 Min
1 h	Uusia haastattelutehtäviä (mahd. ensimmäinen oikea tehtävä)	Osanottajat valitsevat leikkipaikat ja nauhoittavat sekä organisoivat haastattelut mahdollisimman itsenäisesti	a) Haastattelut b) tekninen laitteisto, ks. Jakso 2, mahd. „Kyselykansionot“	1 h 20
10 Min	Lopetus ja katsaus tuloksiin	Lyhyt Feedbackkierros: Millainen oli kiertokäynti; Mikä miellytti; Mikä oli ongelmallista?, mahdollisesti osanottajat kuuntelevat joitakin haastatteluita yhdessä, näytetään kuvia, Ohjaajat tarjoavat näkökulmia koettuun.	a) johdettu keskustelukierros b) mahd.: kaupunginosakartta, kaiuttimet, Läppäri, projektori	1 h 30

JAKSO 4: Paikat

identtinen 3. kokouksen kululle

JAKSO 5: Juonnon äänitys → Mikäli suinkin mahdollista varatkaa tähän vähän enemmän aikaa kuin 90 Min.!				
Aika	Tavoite	Sisältö	a) metodi b) Materiaali □	Aika yhteensä (1 h 30)
20 Min	Yhteenveto kaupunginosa-kierroksista	Ryhmä miettii, kuinka kohteet sopivat „Kiertokulkuun“. Leikkipaikat merkitään taululle.	a) strukturoitua keskustelua ryhmässä b) Kaupunginosakartta johon kohteet merkitty, Taulu/Flip-Chart merkkäuskynä	20 Min
30 Min	Juontopuheen kirjoittaminen	Pienryhmissä (ideaalisti vähintään yksi seniori kolmea lasta kohti) työstetään juontotekstiä, joka kuvailee, kuinka saavutaan yhdestä leikkipaikasta toiseen ja joka alustaa seuraavaa haastattelua. Tekstin kirjoitetaan helposti luettaviksi, niin että se voidaan myöhemmin lukea nauhalle.	a) Pienryhmässä työskentelyä b) Nastoja, paperia, mahd. tietokone	50 Min
35 Min	Tehdään päätökset äänityksistä kuunneltavalle kaupunginosa-kierrokselle. □	Valitaan juontaja ryhmästä, Luetaan juonto nauhalle	a) Äänittäminen ohjaajan johdolla b) Äänitystekniikka	1 h 25
5 Min	Arviointia	Kyselykaavakkeiden täyttö	b) kyselykaavakkeet*	1h 30

Ohjeet leikkaamiselle : mikäli on mahdollista käyttää enemmän kuin kuusi projekti-iltapäivää, voidaan leikkausohjelma (esim. Audacity/ ei-kaupallinen) opettaa osanottajille ja he voivat itsenäisesti leikata ja työstää yksittäisiä haastatteluja. Muussa tapauksessa ohjaajat voivat tuoda leikkipaikoilla suoritettut haastattelut alustavasti leikattuina oppitunnille 5, jolloin osanottajat vain työstävät kiertokävelyn valmiiksi.

<u>JAKSO 6:</u> <u>Kenraaliharjoitus ja</u> <u>Feedback</u>				
Aika	Tavoite	Sisältö	a) metodi b) Materiaali	Aika yhteensä (1 h 30)
ca.90 Min	Arviointi ja projektin esittely (esim. kutsutaan sukulaisia ja ystäviä, jotka asuvat kaupunginosassa), Pyritään saattamaan tulokset pitkävaikutteisiksi.	Ohjaaja esittelee projektin lyhyesti minkä jälkeen tutustutaan toistolaitteisiin ja kiertokäyntiin, Kiertokäynti suoritetaan (kokonaan tai osittain), lopuksi Feedback-kierros	a) Esitelmä, tekniikkaan tutustuminen, johdettu kiertokäynti (kuunnellen haastatteluja), johdettu Feedback-kierros b) Lämpäri/Tietokone, mp3- tai CD-soitin ja kuulokkeet osanottajien/vieraiden lukumäärän mukaan mahd. jaettuna (2 = 1 toistolaite), Kaupunginosakarttoja joihin merkitty kierros (DIN A 4, mielellään laminoitunut*), A2-karttoja	1 h 30

1. oppijakso : Tutustuminen ja tekniikka

Osanottajat tutustuvat toisiinsa leikkipaikkojen kautta, merkitsevät ne suurelle kaupunginosakartalle ja suorittavat ensimmäiset äänityksensä.

Tavoite: Projekti-idea esitellään, ja osanottajat esittäytyvät siten, että opettajat saavat kuvan heidän tietotasostaan, intresseistään ja ajatuksistaan projektiin liittyen. Opetetaan nauhoituksen perustekniikat.

Materiaali: Vähintään yksi äänityslaite (pilottiprojektissa käytetty Marantz PMD 660: hyvin helppokäyttöinen ja kätevän kokoinen laite), kuulokkeet, kaapeli , mikrofoni, kaupunginosakartta (väh. A2), lyijykyniä, pyyhekumeja , kamera

Metodi: Luento ja strukturoitua ryhmäkeskustelua

Kesto: 90 minuuttia

Ryhmäkeskustelu tapahtuu ison pöydän ympärillä istuen esim. yhteen asetettujen pöytien ympäri johon on levitetty kaupunginosakartta. Projektin taustaa, sisältöä ja kulkua käsitellään lyhyesti. Kukin osanottaja esittelee itsensä kertoen nimensä, sekä harrastuksistaan ja ideoistaan ja lisäksi yhdestä tai useammasta leikkipaikastaan: Kukin saa vuorollaan merkitä kartalle lyijykynällä leikkipaikan/paikat, kertoa lyhyesti mistä paikasta on kyse ja kuinka sinne pääsee.

👉 Vihje

Suuri ja yksityiskohtainen kaupunginosakartta voidaan saada käyttöön kaupungin avustuksella. Freiburgin maanmittaustoimistolta saimme pyynnöstä virallisesta

kaupunginkartasta hyvin yksityiskohtaisen otteen.

Varoitus!

Jo leikkipaikkojen merkitseminen karttaan on hyvin keskustelua herättävää. Osanottajat alkavat hyvin nopeasti ja intensiivisesti puhua keskenään paikoista jotka voivat olla muillekin tuttuja, ja siitä mitä he siellä tekevät tai aikoinaan tekivät. Jotta tarinat säilyisivät tuoreina suunniteltua nauhoitusta varten on tärkeää että ohjaaja toimii moderaattorina, ja rajoittaa puheenvuorot muutamaan minuuttiin.

👉 Vihjeitä

Esittelykierroksen aikana on hyvä lähettää lista kiertämään. Siihen pyydetään merkitsemään nimi, osoite, puhelinnumero ja meiliosoite. Ensimmäiseen tapaamiseen saattaa tulla henkilöitä, jotka eivät halua aktiivisesti ja säännöllisesti osallistua projektiin, mutta ovat valmiit projektin aikana haastateltaviksi. Pilottiprojektin kysely osoitti, että seniorien joukossa oli monia, jotka eivät halunneet sitoutua monta viikkoa kestävään projektiin, mutta halusivat tulla kerran tai pari kertomaan muistojaan.

Äänityslaitte näytetään ja sitä kokeillaan heti ensimmäisenä päivänä koska halutaan näyttää kuinka helppokäyttöisestä tekniikasta on kyse. Äänityslaitteeseen tutustuttaessa voidaan käydä lähistöllä olevalla leikkipaikalla ja siellä tehdä ensimmäinen haastatteluharjoitus. Näin saadaan vielä kertaalleen projektin ideaa havainnollistettua.

Ensimmäisellä nauhoituskerralla on etusijalla käytön harjoittelu, ja silloin tulisi käydä läpi laitteen tärkeimmät ominaisuudet, itse ohjaus, sekä mikrofonien käyttö:

- *Mikrofonin kohdentaminen äänilähteelle esim. puhujaa kohti*
- *Mikrofonin etäisyys: kymmenestä kahteenkymmeneen senttimetrin päähän puhuvasta henkilöstä*
- *Mikrofonin johtopidike kaapelin liikkeiden aiheuttamien häiriöäänien estämiseksi.*

Varoitus!

Laitteiden ensikokeilussa voi syntyä pieniä teknisiä ongelmia jotka aiheuttavat

äänitykseen sivuääniä. Jos ensimmäiset nauhoitukset tapahtuvat leikkipaikalla, voi sattua että hyvin kauniisti kerrottua tarinaa ei vahvojen sivuäänien johdosta voidakaan myöhemmin käyttää kaupunginosaproduktioon.

Vihje

Jos osanottajat vierastavat äänityslaitetta niin sitä voidaan kokeilla ensi tapaamisen tutustumiskierroksella: äänityslaitte kiertää kädestä käteen, ja jokaisen annetaan kysyä ja nauhoittaa mitä vierustoveri kertoo leikkipaikastaan.

***Kokemukset**

Kun osanottajat olivat merkinneet leikkipaikkansa kaupunginosakartalle esittelin äänityslaitteen. Annoin lasten liittää yhteen kaapelin ja kuulokkeet ja kysyin jokaiselta uskaltavatko he mukaan kokeiluun ensimmäiselle kohteelle. Koska satoi rankasti ehdotin että aloittaisimme koulusta, jonka yksi vanhemmista osanottajista oli merkinnyt kohteeksi kartalle. Asetuimme koulun eteisaulaan ja kysyin oppilailta halusivatko he käyttää äänityslaitetta ja tehdä ensimmäisen haastattelun. He olivat uteliaita mutta epävarmoja. Kehotin heitä kysymään mitä tahansa heidän mieleensä juolahti. Haastateltava kertoi pitkään ja rönsyilevästi. Kun lasten kysymykset loppuivat annoin joitakin ehdotuksia. Vähitellen lapset kehittivät omia ideoita lisäkysymyksiksi. Samalla selitin että mikrofoni on suuntamikrofoni ja että nauhoitus paranee jos se suunnataan kohti henkilöä, joka puhuu. Vaikka etäisyys mikrofonin ja puhujan välillä joskus tuli liian suureksi, en aina mennyt väliin koska halusin välttää sitä, että osanottajat alkavat pelätä tekniikkaa ja hämmentyvät kesken puhetta.

Vihje

Kun oppilaat ovat selvästi senioreita pienempikokoisempia, on järkevää käyttää mikrofonitelinettä.

2. oppijakso: Kyselytekniikat ja ensimmäiset haastattelut

Osanottajat oppivat tuntemaan kyselytekniikoita, miettivät haastattelukysymyksiä ja vierailevat leikkipaikoilla.

Tavoite: Osanottajat oppivat tuntemaan kyselytekniikoita, muotoilemaan kysymysideoita joita leikkipaikalla voivat esittää ja vierailevat joillakin niistä leikkipaikoista jotka ensimmäisessä oppitunnissa merkittiin kaupunginosakartalle.

Materiaali: Kaupunginosakartta (väh. A 2), muistiinpanovälineistöä, kamera, äänityslaitte, kuulokkeet, kaapeli, mikrofoni, tuulisuojain, mikäli mahdollista: mikrofoniteline, äänityslaitteen vara-akkuja.

Metodi: Luento, brainstorming, haastatteluja

Kesto: 90 minuuttia

Osanottajat kokoontuvat jälleen yhteen auki levitetyn kaupunginosakartan ympärille, johon ovat merkinneet leikkipaikkansa, pientä esitelmää kysely- ja haastattelutekniikoista kuunnellakseen. Taululle, lehtiölle tai muille muistiinpanovälineille kootaan osanottajien ehdottamat kysymykset, joita itse kukin voi leikkipaikalla haastatteluissa käyttää. Samalla ohjaaja käy läpi yksittäisiä ehdotuksia, niitä selventäen, seuraavasti:

- *Avoimien ja suljettujen kysymysten ero*
- *Lisäkysymysten tärkeys, ja kysymykset kuuntelijoille*
- *Haastattelijan rooli keskustelun ohjaajana*
- *Johdattelukysymyksen funktio: Motivaation synnyttäminen esim. kutsu kertomaan.*

✳Kokemukset

Koska viime kerralla kaikkien mielestä – ei vain lasten – oli vaikeaa keksiä kysymyksiä keksimme niitä yhdessä. Lapsetkin kirjoittivat ja antoivat ensimmäiset senioreille tarkoitetut kysymysehdotuksensa: Millaisia leikkejä teillä oli tapana täällä leikkiä? Kenen kanssa leikitte? Mitä leikkivälineitä teillä oli? Myös seniorit saivat kysymyksiä kokoon: koska te leikitte täällä? Mitä vanhempanne siihen sanoivat? Kun kysymys ”antoivatko vanhempanne teille luvan leikkiä” esitettiin, selvitin että tällainen kysymys on *suljettu*, ja voi siis antaa vastaukseksi yksistään kyllä tai ei eikä siksi sopinut hyvin haastattelukysymykseksi.

👉 Vihje

Osanottajat sopivat keskenään siitä missä leikkipaikoissa yhdessä vierailaan: kuka lapsista valituilla leikkipaikoilla haastattelee ketä senioria tämän leikeistä, kuka hoitaa äänityslaitetta ja kuka mikrofonitelinettä, he myös päättävät osanottajista: sen mukaan mitä kukin haluaa tehdä, haastattelevatko lapset aina yhtä tai useampaa senioria ja päinvastoin. Ensimmäisten haastattelujen jälkeen tulisi kaikkia kannustaa kokeilemaan jokaista tehtävää: haastattelijana, nauhoittajana ja ääniteknikkona toimimista.

✳Kokemuksia

Eschbachissa – ensimmäisessä leikkipaikassamme – kiinnitimme ensin mikrofonin telineeseen, asensimme kaapelin, tarkistimme äänityslaitteen asetukset ja jaoimme tehtävät. Lapset halusivat kaikki käyttää kuulokkeita, pitää telinettä, mutta myös haastatella. Minua ilahdutti erään seniorirouvan aktiivisuus valmisteluissa: hän erotteli kaapeleita, ruuvasi yhdessä oppilaiden kanssa mikrofontelineeseen. Kaksi oppilasta otti esille äänityslaitteen ja kiinnittäen kaapelin oikeaan kohtaan. Kun haastateltava seniori asettui sillalle, yksi oppilaista nojautui hänen viereensä sillan kaidetta vasten ja ryhtyi kyselemään. Pienen kannustuksen jälkeen alkoivat muutkin lapset kysellä. Telineen ansiosta kyselykierros sujui hienosti: sitä kantava lapsi pystyi näkemään kuka kulloinkin puhui, ja suuntaamaan mikrofonin oikein.

 Vihje

Osanottajien ottamat valokuvat mahdollistivat myöhemmin sen että leikkipaikat voitiin kuvin merkitä kaupunginosakartalle.

3. ja 4. oppijakso: Tapahtumapaikalla

Osanottajat vierailevat leikkipaikoillaan ja suorittavat haastatteluja.

Tavoite: Osanottajat vierailevat leikkipaikoilla, itsenäisesti huolehtien nauhoituksesta ja paikalla tekemistään haastatteluista. Heillä on apua kysymysluettelosta jonka tehtiin 2. oppijaksolla.

Materiaali: Kaupunginosakartta (väh. A 2), Kamera, äänityslaite, kaapeli, kuulokkeet, mikrofoni, tuulisuojain, mikäli mahdollista: mikrofoniteline, vara-akkuja äänityslaitteeseen, „kysymyskortteja“

Metodi: Haastatteluja

Kesto: 90 minuuttia

Lähtötilanne on taas „minikokous“ kaupunginosakartan ympärillä. Osanottajat sopivat keskenään siitä, millä leikkipaikoilla vierailaan ja päättävät päivän kierroksesta. Oppitunnin aikana tapahtuvien vierailujen määrä riippuu siitä kuinka kaukana kohteet sijaitsevat toisistaan ja myös siitä paljonko paikasta on kerrottavaa. On siis toimittava tilanteen ehdoilla.

Sekä lasten että seniorien pitäisi saada valita leikkipaikkoja oppijaksolle niin, että kumpikin osapuoli voi asettua sekä haastattelijan että haastattelevan rooliin. Toisella oppijaksolla kootut kysymykset – korteille merkittyinä – auttavat

pääsemään alkuun. Jotta eri leikkipaikoilla tehdyistä haastatteluista ei tulisi liian „tasapaksuja“, samoille lapsille tai senioreille ei pitäisi antaa haastattelijan roolia. Kun joitakin haastatteluita on tehty, pitäisi osanottajia kannustaa jättämään kysymyskortit sivuun, ja kiinnittämään huomiota siihen mitä haastattelupartneri kertoo. Silloin syntyy personalisia haastatteluja, jotka kumpuavat tilanteesta, paikasta ja haastateltavan henkilökohtaisista muistoista.

***Kokemukset**

Vanhalla urheilukentällä – seniorien entisellä leikkipaikalla – lapset keksivät kysyä vanhemmalta rouvalta, joka sattui olemaan parvekkeella, halusiko hän tulla haastatelluksi. Mukana olevat seniorit tunsivat parvekkeella olevan rouvan, joka myös jo oli kuullut projektistamme. Muutama lapsikin oli hänelle näöltä tuttu, joten hän suostui suoralta kädeltä, mikä sai lapset innostumaan. Aluksi he käyttivät kysymyksiä, joita olimme viime oppitunnilla koonneet, mutta nopeasti he vapautuivat kysymyskortteista ja esittivät spontaanisti lisäkysymyksiä siitä mitä rouva kertoi. Lopuksi eräs koululaisista keskusteli rouvan kanssa siitä, oliko tämän mielestä lasten elämä aiemmin parempaa kuin nykyisin.

👉Vihje

Kun vielä yhdessä kuunnellaan jo suoritettuja haastatteluja pystytään tematisoimaan kyselytekniikoiden lisäksi myös nauhoitustekniikkaa – laitteiden ohjaus, mikrofonien suuntaaminen, sivuäänet – ja osoittamaan miten sen avulla voi laadullisesti vaikuttaa haastattelutulokseen.

5. oppijakso: Leikkaaminen ja juonto

Kaupunginosakartan avulla osanottajat tekevät kiertokäyntisuunnitelman, ja äänittävät siihen sopivan juonnon valmiiksi äänitysstudioissa.

Tavoite: Kaupunkikiertokäynnin suunnittelu

Materiaali: Kaupunginosakartta (väh. A 2), Taulu/Flip-Chart, nastoja, paperia, tietokone jossa leikkausohjelma (esim. Audacity), äänityslaitteisto. Ihannetapauksessa tämä oppijakso pidetään äänitysstudioissa; juonto voidaan myös tallentaa kannettavan äänityslaitteen avulla.

Metodi: strukturoitua ryhmäkeskustelua, pienryhmätyöskentelyä

Kesto: 90 minuuttia (tälle oppijaksolle on hyvä varata enemmän aikaa, mikäli mahdollista, koska juontotekstien kirjoittaminen vaatii lapsilta paljon)

Leikkipaikat, joissa haastatteluja on tarkoitus tehdä, merkitään selvästi kaupunginosakartalle. Mietitään yhdessä miten kohteet parhaiten soveltuvat „kierrokseen“, ja saatu järjestys merkitään taululle. Pienryhmissä työstetään juontoja joissa selostetaan miten kuulija löytää leikkipaikalta toiselle. Jos paikalla on kaikki kaksitoista osanottajaa, voi olla järkevää esim. muodostaa neljä kolmen hengen ryhmää niin että joka ryhmään tulee sekä senioreita että lapsia. Voidakseen kirjoittaa juonnot kukin pienryhmä kuuntelee vielä kertaalleen haastattelut joita juonnot koskevat. Leikkipaikkojen välinen etappi katsotaan kaupunginosakartasta niin että se voidaan selostaa mahdollisimman tarkkaan. Parhaassa tapauksessa juontotekstit kirjoitetaan tietokoneelle. Silloin ne tulostettuina ovat helppolukuisia jokaiselle. (kohta 14). Lopuksi tekstit luetaan, ja viimeistellään niin hyviksi kuin suinkin.

Vihje

Jos juontoa ei nauhoiteta studioissa, se täytyy tehdä ulkosalla: Koska juonto yhdistää haastattelut kiertokäynniksi, ja kertoo siitä miten kuulija löytää leikkipaikalta toiselle voidaan reitti kirjoittaa matkaselostuksen muodossa. Silloin ulkoinen melu sopii sisällöksi juontoon. Jos juonto sen sijaan tehdään jossakin huoneessa juontoon sopimattomat äänet helposti hämmentävät kuulijaa. Äänityshuoneessa tällaista häiritsevää ääntä ei esiinny.

Varoitus!

Jos juonto tehdään ulkosalla, on välttämätöntä varata siihen enemmän aikaa.

***Kokemuksia**

Kahdellatoista osanottajilla oli jo iänkin takia eri tarpeet: Nuoremmat halusivat tutustua pitkään äänityshuoneeseen kaikkea kokeillen, kun taas vanhemmat ensin halusivat keskustella asioista. Pienryhmissä seniorit ottivat nopeasti johdon, mutta heille tuotti vaikeuksia lähestyä koululaisia, ja saada heidät mukaan juontotekstin suunnitteluun.

👉 Vihje

Projektia on vaikeaa leikata yhteisesti suuressa ryhmässä. Leikatessa täytyy nauhoituksia kuunnella tarkkaan keskittyen. Se sujuu parhaiten yksin. Jos on mahdollista käyttää enemmän kuin kuusi projekti-iltapäivää, voidaan osanottajille opettaa leikkausohjelma, niin että he voivat – yksin tai kaksin – työstää haastatteluja. Parasta olisi jos ohjaajat tuovat leikkipaikoille valmiiksi leikatut haastattelut niin, että osanottajat voivat koota valmiista materiaalista kiertokäynnin kokonaisuudeksi.

6. oppijakso: Kenraaliharjoitus ja Feedback

Osanottajat saavat kutsua mukaan ystäviä, tuttuja, vanhempansa ja lapsenlapsiaan kaupunginosakiertokäyntiä testaamaan.

Tavoite: Arviointi ja projektin esittely

Materiaali: Laptop/Tietokone, mp3-soitin ja kuulokkeet (niin että niitä on riittävästi osanottajille ja odotetuille vieraille), pienet kaupunginosakartat (DIN A 4), joihin kierros on merkitty, suuri kaupunginosakartta

Vihje

Ellei ole riittävästi mp3-soittimia saatavilla, voidaan kuulokelaitteisiin kytkeä rinnakkaiskuulokkeet. Näin kaksi voi kuunnella saman laitteen avulla. Osanottajat voivat myös tuoda mukaan omia mp3-soittimia. Kiertokäynnin äänitys voidaan myös helposti polttaa CD:lle, ja turvautua myös kannettaviin CD-laitteisiin.

Metodi: Kiertokäynti vieraiden kanssa ja siitä saatu palaute.

Kesto: 90 minuuttia

Täksi iltapäiväksi kutsutaan mukaan vanhempia, lapsenlapsia, ystäviä ja tuttaviam testaamaan onko kiertokäynti myös ulkopuolisille ymmärrettävä. Valmis kiertokäynti kopioidaan tietokoneen mp3-tietueelta mp3-soittimeen. Ennen kuin ryhmä kokeilee yhdessä kaupunginosakiertokäyntiä kuvaillaan reittiä vielä kertaalleen suurta kaupunginosakarttaa apuna käyttäen. Kiertokäyntiä varten kukin osanottaja saa pienen kaupunginosakartan johon reitti myös on merkitty. Kierroksen jälkeen voidaan antaa ehdotuksia muutoksiin esim. haastattelujen lyhentämisestä, reittijärjestyksen muuttamisesta jne.

***Kokemuksia**

Kiertokäynnin jälkeen kokoontuimme ja vaihdoimme mielipiteitä projektista. Eräs oppilas kertoi pitäneensä siitä että oli saanut tutustua paikkoihin joita ei aikaisemmin ollut tuntenut. Yhä uudelleen lapset ihmettelivät miksi seniorit aikaisemmin olivat tuntuneet niin harmittavilta. Kaksi oppilasta pitivät hyvänä sitä että olimme menneet näille paikoille fyysisesti, siis pitäneet itsemme liikkeellä. Yhtä

senioria miellytti erityisesti se, kuinka hyvin vanhat ja nuoret olivat löytäneet toisensa leikkipaikoista keskustellen. Hän harmitteli kuitenkin sitä, että lapset eivät aina olleet jaksaneet keskittyä tarpeeksi pitkään. Erään oppilaan äiti, joka oli mukana kiertokäynnillä, sanoi että olisi voinut kuunnella kertomuksia ikuisesti.

3. Näköaloja

Tässä kuvattu projekti hyödyntää sitä, että tarinoiden kertominen aina on muodostanut tärkeän kontaktipisteen nuorten ja vanhojen ihmisten välille. Perinteisesti vanhemmat tarinoivat nuoremmille siirtäen kokemuksiaan ja tietämystään eteenpäin. Tässä kuitenkin myös nuoremmat kertovat vanhemmille kokemuksistaan, avaten heille näkymiä elämäänsä tavalla joka saa heidät tarkistamaan ja muuttamaan käsityksiään toisesta ikäpolvesta. Pilottiprojektissa syntyneiden kontaktien seuraukset tulivat näkyviin jokapäiväisessä kanssakäymisessä: Erään seniorin mukaan lapset projektin jälkeen aina tervehtivät häntä heidän sattumalta tavatessaan. Eräskin

koululainen muisti jopa hänen syntymäpäivänsä ja oli tullut varta vasten häntä kotiin onnittelemaan.

Valmiin, kuunneltavan kaupunginosakiertokäynnin avulla voidaan rakentaa jatkoa nuorten ja seniorien väliselle kanssakäymiselle. Sitä voidaan tarjota kouluille opetusmateriaaliksi, mutta myös käyttää seniorien ja muitten kaupunginosayhdistysten tapaamisissa. Samanlaisia kiertokäyntejä voidaan tehdä muissa paikoissa: lempipaikat, piilopaikat, paikat, joihin liittyy salaisuuksia, tai mihin on kätkeyty tai kätketään aarteita, ovat tunnepitoisia ja houkuttelevat tarinointiin.

Kuusi sessiota koko projektille on niukasti mitoitettu, koska osanottajat tarvitsevat tilaa ja aikaa tutustumiseen ja yhteisen sävelen löytämiseksi. Myös tekniikkaan tutustuminen vaatii oman aikansa. Pilottiprojektinaikana kehkeytyi mm. jännittävä jalkapallokeskustelu koululaisten ja yhden seniorin välille joka päättyi sopimukseen katsoa jalkapallo-otteluita yhdessä. Tällaiset epäviralliset keskustelut lisäävät koululaisten luottamusta senioreita kohtaan ja vähentävät kanssakäymisen estoja. Enemmän tilaa ja aikaa saadaan jo sillä, että projektia johtaa yhden sijasta kaksi henkilöä.

Leikit ja leikkipaikat: Paikkakuntakierros korville leikkikokoelmin

CROSSTALK - Moving Stories from across Borders, Cultures and Generations

→ **Esimerkki: projektin integroiminen kouluopetukseen**

Esimerkissä 5. peruskoululuokka (Scuola Primaria Antonio Salandra) ja 1. keskiasteen koululuokka (Scuola Secondaria Virgilio) Castelluccioassa, Apuliassa (Italia).

(vastaava projektipartneri: Mediapolis-Europa)

Traudel Günnel, Heinäkuu 2010

1. Paikkakunta

Castelluccio Valmaggiore (1500 asukasta) on pieni paikkakunta vuorten juurella Nordapulienissa, noin 45 km Foggiasta länteen. Tienoo on maalaismainen, työpaikkoja ei ole, nuoret tuntevat itsensä usein pakotetuiksi muuttamaan pois, työn perään. Silti Castelluccio on virkeä paikkakunta. Merkittävä osuus tähän on paikkakunnan kouluilla ja niiden aktiivisilla opettajilla. Kaksi Castelluccio Valmaggioren koulua osallistui „Spielorte, ein Ortsrundgang für die Ohren“-projektiin ja sen toimintaan: peruskoulu **Antonio Salandra** ja keskikoulu **Virgilio**.

2. Projektin toteutus

2.1 Valmistelu / Julkisuustyö

Tässä esimerkkitapauksessa toiminta oli osa kouluopetusta. Siten se eroaa kahdesta muusta tämän käsikirjan osaprojekteista, jotka toteutettiin kouluopetuksesta erillään. Lisäksi „Kävelyretki korville“- projektia varten tutkittiin historiallisia ja nykyaikaisia leikkejä, joista tehtiin leikkikokoelma (katso liite).

Jos aloite projektin toteuttamisesta ei tule suoraan jonkin koulun opetushenkilökunnalta vaan esimerkiksi joltakin korkeakoululta tai mediakeskukselta, suositellaan flyerien ja julisteiden käyttöä joiden avulla tehdään

projektia tunnetuksi ja saavutetaan opettajisto, jota aihe kiinnostaa. Nämä flyerit ja julisteet voidaan opettajien opastuksella valmistaa, esim. kouluissa. Suora kontakti kouluihin voidaan saada eri tavoin: yksittäisten opettajien kautta, koulun johdon kautta, vanhempainneuvoston kautta. Myös opettajien kokoukset sopivat projektista tiedottamiseen ja ensimmäisten henkilökohtaisten yhteyksien rakentamiseen.

Jos aloite projektin toteuttamiseksi on tullut suoraan jonkin tietyn koulun opetushenkilökunnalta, voidaan valmistautua imuroimalla esimerkkejä ja materiaalia CROSSTALK-sivustolta ([HYPERLINK "http://www.crosstalk-online.de" www.crosstalk-online.de](http://www.crosstalk-online.de)). Suunnitelma voidaan esitellä koululle – esim. opettajainkokouksessa ja vastaavissa opetuksen sisältöä ja aikataulua koskevissa suunnittelutilaisuuksissa.

Kun puitteet ja vastuut on koululla selvitetty, voidaan – tilanteen mukaan – pyytää paikkakunnan tai kaupunginosan senioreita osallistumaan projektiin. Yhteydet paikallislehtiin ja paikallishallinnon / kaupunginosan viranomaisiin ovat hyödyllisiä tuen saamiseksi, ja myös projektin tiedotuksessa.

***Kokemukset**

Nordapulian projektissa järjestettiin alueellinen informaatiotilaisuus, johon osallistui seudun eri paikkakuntien opettajisto. Sen yhteydessä pidettiin ensimmäinen kokoontuminen projektista kiinnostuneille. Tapahtumassa kerrottiin pilottiprojektista (Freiburg Ebnet) ja mietittiin kuinka vastaava projekti voitaisiin toteuttaa pienellä paikkakunnalla. Tällöin saimme kontaktin Antonio Salandran peruskouluun ja Virgilion keskikouluun Castelluccio Valmaggioressa. Kontaktin välittäjänä oli Alfonso Rainone, keskikoulun opettaja, joka myös otti tehtäväkseen toimia projektin paikallisena koordinaattorina. Hän esitteli projektia paikallishallinnossa ja kummankin koulun kokouksissa. Koulut päättivät tulla mukaan, ja varasivat osanottaville luokille viikoittaisen opetustunnin projektia varten. Yhteensä 4 opettajaa osallistui projektin läpiviemiseen.

Vihjeitä

Sisällöllisesti projekti voidaan yhdistää moneen kouluaineeseen, kuten esim. Historia, Saksa, Kotiseutuoppi, Yhteiskuntaoppi. Se soveltuu myös erittäin hyvin monialaiseen, oppiaineiden rajat ylittävään opetukseen, ja voidaan näin toteuttaa tiimityönä johon osallistuu 2 tai 3 opettajaa.

Projekti voidaan myös viedä läpi yhden projektiviikon aikana – vaikkakin silloin pitänee ainakin joku työvaiheista tehdä etukäteen, esim. seniorien sitouttaminen.

2.2 Osanottajat

Ikä:

11 - 14 -vuotiaat (koululaiset) sekä mahd. 60 -vuotiaat ja yli (seniorit).

Lukumäärä:

Yksi tai kaksi koululuokkaa

Jos projekti toteutetaan projektiviikon muodossa: 10 - 20 koululaista ja vähintään 8 senioria (voi olla selvästi suurempikin määrä).

Jos koululuokka kokonaisuudessaan osallistuu audiokierrokseen merkitsee se, että mukana on selvästi runsaammin koululaisia kuin senioreita. Tällöin voidaan antaa koululaisten muodostaa pienryhmiä ja yhdessä haastatella kutakin senioria. Pienryhmän sisällä henkilöille voidaan antaa eri tehtäviä: esim. mikrofonin pitäjä, haastattelija, mahd. haastatteluapulainen, äänityslaitevastaava ja äänitarkkailija. Jos jonkin seniorin kanssa tehdään useampia haastatteluja on hyvä pyrkiä vaihtamaan rooleja pienryhmässä jotta jokainen saisi kerran toimia haastattelijana tai haastateltavana. Siinä tapauksessa että projektiviikon yhteydessä tehdään audiokierros pienemmän koululaisryhmän kanssa on osanottajia, koululaisia ja senioreita, parhaimmillaan suuri määrä, mikä edesauttaa roolien vaihtamista haastattelijan ja haastateltavan, välillä.

Osanoton edellytykset:

Projekti soveltuu yksitoistavuotiaille ja sitä vanhemmille koululaisille.

Osallistuvien seniorien tulisi olla kotoisin paikkakunnalta tai kaupunginosasta jossa projekti toteutetaan siten että ovat viettäneet siellä osan lapsuuttaan tai nuoruuttaan. Heillä pitäisi olla hyvä liikuntakyky koska leikkipaikoissa tullaan vierailemaan. On myös mahdollista hakeutua johonkin kohteeseen autolla.

Sekä nuorten että seniorien kohdalla pätee ettei aikaisempaa kokemusta radiotyöstä vaadita.

Osanottajien hankinta:

Seniorit: projekti soveltuu erityisen hyvin toteutettavaksi vanhemmissa kaupunginosissa tai pienemmillä paikkakunnalla jossa on runsaasti pitkäaikaisia asukkaita. Seniorit voidaan saavuttaa – mikäli mahdollista – suoraan koulun /opettajakunnan / koululaisten ja heidän vanhempinsa / isovanhempiensa välityksellä. Projektista kiinnostuneita senioreita voidaan lisäksi tavoittaa seuraavista yhteisöistä:

Senioritapaamiset/-klubit

Kirkkoyhteisöt

Seniorikodit

Kansalaisjärjestöt

Laulu- ja musiikkiyhdistykset

Urheiluseurat

Yleishyödylliset yhdistykset

Kaikissa tapauksissa on suora ja henkilökohtainen lähestymistapa paras tapa saada seniorit innostumaan projektista. Suositeltavaa olisi saada mukaan kokonainen ryhmä senioreita mukaan jostakin yhdistyksestä: vanhemmille ihmisille voi olla parempi osallistua yhdessä ystäviensä tai tuttaviansa kanssa koska silloin he voivat tukeutua toisiinsa – esimerkiksi äänityslaitteen käytössä. Toiseksi yhdistyksestä voidaan löytää yhteyshenkilö joka voi tukea ohjaajia osallistujien sitouttamisessa, ja muussa organisatorisissa järjestelyissä.

***Kokemuksia**

Castelluccion projektiin osallistui koululaisia sekä peruskoulun viimeiseltä luokalta (19 oppilasta, 11 -vuotiaita), että keskikoulun ensimmäiseltä luokalta (20 oppilasta, 12 -vuotiaita). Koulun opetusaineet ylittävänä projekti otti päätavoitteeksi saattaa yhteen kummankin koulun oppilaat helpottamaan siirtymistä peruskoulusta keskiasteen kouluun.

Seniorit löydettiin kyseisten lasten isovanhempien ja heidän ystäviensä ja tuttujensa sekä opettajakunnan kautta.

Aikataulullisista syistä ja myös koska kävelymatkat osalle senioreille olivat hankalia useimmat heistä eivät osallistuneet koko kierrokselle, jotkut tulivat mukaan vain heidän kanssaan sovitulle haastattelukohteelle.

👉 Vihje

Senioreihin tutustumiseen ja yhteydenpitoon on hyvä varata riittävästi aikaa suunnitelmaa tehtäessä. Kun seniorin on määrä toimia haastattelijana tai häntä on tarkoitus haastatella kannattaa päivää ennen vahvistaa osanotto puhelimitse ja mahdollisesti tarjota kuljetusta. Tämä voidaan olosuhteiden mukaan suoraan kytkeä suunniteltuun kierrokseen paikkakunnan lempipaikkakohteissa.

2.3 Aikataulu / yksittäiset oppitunnit

Yhden viikkotunnin puitteissa, projekti voidaan toteuttaa 7 kuukaudessa. Täten osiin jaettuna, tuntiopetus käsittää 2 1/2 projektipäivää. Hieman projektin loppumisen jälkeen, sen tulokset julkistettiin yleisölle.

Seuraava taulukko antaa yleiskuvan projektin kulusta, aktiviteeteista ja opetussessioista. Sitä voidaan käyttää runkona vastaavissa projekteissa. Yksityiskohdat, kokemuksellinen tieto ja siitä johdetut vihjeet löytyvät selityksistä tämän taulukon yhteydessä.

Osio □ & Aika	Tavoite	Sisältö (*Liite)	a) Metodit b) Laitteet, materiaalit, tuki (*Liite)	Ajankäyttö yhteensä
VALMISTELU- VAIHE □				
Valmistelu 1 oppitunti/viikko (7 kuukauden ajan)	<p>Nykyisten ja entisten leikkien ja leikkipaikkojen löytäminen ja tunnistaminen</p> <p>Tiedon saaminen eri tutkimusmetodeista ja „lähteistä“</p> <p>Haastattelu-tekniikoiden oppiminen</p> <p>Tutkia paikallishistoriaa „Leikki ja leikkipaikat“ teeman kautta.</p> <p>Koota leikkejä ja kirjata ne</p> <p>Oppia vanhoja leikkejä</p> <p>Oppia käyttämään kartastoja: leikkipaikkojen paikantaminen</p> <p>Suunnittelukyvyvyn lisääminen</p>	<p>Koululaiset keräävät omia ja historiallisia leikkejä ja identifioivat paikkakunnan leikkipaikat</p> <p>Koululaiset oppivat käyttämään kirjallisia lähteitä.</p> <p>Koululaiset harjoittelevat haastattelu-tekniikoita.</p> <p>Tutkimuksessa käytetään 1. kirjallista materiaalia arkistoista ja kirjastoista.</p> <p>2. seniorien suullisesti kertomaa tietoa</p> <p>Koululaiset kirjaavat kertomukset ja luovat „leikkikokoelman“ *</p> <p>Koululaiset kokeilevat historiallisia leikkejä</p> <p>Koululaiset tutustuvat paikkakuntaan, kaupunkiin (kaupungin-</p>	<p>a) toiminta integroidaan opetukseen</p> <p>b) Kaupunginosa-/ Paikkakuntakartta (iso)</p> <p>luennot strukturoitua keskustelua, tehtäviä yksin tai ryhmissä</p> <p>ekskursioita.</p> <p>a) Opintoretket „ulkopuolisiin“ kohteisiin: kirjastot arkistot/ tutustuminen leikkipaikkoihin, leikkien kokeilua, kontakti vanhempiin asukkaisiin, muistiinpanovälineet</p> <p>Entisajan leikkeihin tarvittavat esineet, kamera</p> <p>b) Kaupunginosa--/ Paikalliskartta (iso)</p>	1 oppitunti /viikko jaettuna 7 kuukaudelle

		osaan)- oppivat lukemaan karttaa. Paikantavat ko. leikkipaikat ja suunnittelevat kiertokäynnin joka yhdistää ne.		
	Oppia tuntemaan ja käyttämään yhtä journalistista genrettä, haastattelua.	Mietitään kysymyksiä haastateltavalle ja tekevät kysymys-suunnitelman	a) Opetetaan haastattelun alkeet b) Grafiikka*, Ohjeet* haastattelujen tekemiseen Muistinpano- välineet Haastattelu- harjoituksia ilman välineitä: Kuulakärkikynä mikrofonina	
Osio & Aika	Tavoite	Sisältö (*Liite)	a) Metodit b) Laitteet, materiaalit, tuki (*Liite)	Ajankäyttö yhteensä
PROJEKTIPÄIVÄ				
☐				
1. Päivä Osio 1 3 h	Osanottajien esittely ja projektinkulku Know how-osaaminen: Haastattelu- ja äänitystekniikka Arviointia	Koululaiset ja seniorit tapaavat ensi kerran Lyhyt selostus projektista ja sen tavoitteista. Käydään läpi valmistelu- vaiheen aikaansaannokset (Leikkikokoelma*) Keskustelua Haastattelu- paikkojen esittely ja suunniteltu aikataulu Lyhyt kertaus haastatteluun journalistisena genrenä, Visualisointi: Grafiikka* Äänitystekniikan alkeet: paikka, mikrofonit, kuuntelu, kuulokkeet Harjoitustehtäviä äänitystekniikan oppimiseksi:	b) PC, projektori Iso kaupunginosa-/ paikalliskartta johon on merkitty leikkipaikat b) Haastattelu- ja mikrofonikoulutusta grafiikan avulla *, Äänityslaitte ja mikrofonit Kysymyskaavake lapsille ja senioreille*	3 h

		3-4 koululaisen /seniorin ryhmissä Arviointi kyselykaavakkein * odotukset ja tietotaso		
1. Päivä Osis 2 3 ½ h	Haastattelut, Kohteiden kuvaaminen kierroksen varrella (osa 1)	Vieraillaan valituilla kohteilla kiertokäyntireitin varrella. Pienryhmät toimittavat haastatteluja kohteissa. Tehtävä- ja vastuujako on – kaikkien pienryhmien kohdalla – etukäteen määrätty: Tekniikka (n. 3 henkilöä): Mikrofoni, äänitys, haastattelu (n. 3 – 4 henkilöä) Muut osanottajat ottavat kuvia.	b) Äänityslaitte, mikrofoni tuulisuojin, kuulokkeet, mahd. mikrofoninpidike, kamera, kysymyslista kaupungin(osa)-kartta	6 h 30 min
2. Päivä Osis 3 30 Min.	Kerrataan mitä on tehty	PowerPoint esitys joistakin valituista haastattelun osioista ja kuvia edellisen päivän tapahtumista katsotaan ja kommentoidaan. Osanottajat antavat keskustelussa palautetta.	a) PowerPoint-esitys: valikoituja haastatteluja ja kuvia edelliseltä päivältä (tiimeissä valmisteltuja) b) PC, projektori, kovaääninen□□	7 h □□□□□
Osis 4 n. 3 h□□	Haastattelut, Kierroksen yhteydessä toiminnan valokuvaaminen (Osa 2)	Vieraillaan valituilla kohteilla kiertokäyntireitin varrella. Pienryhmät toimittavat haastatteluja kohteissa. Tehtävä- ja vastuujako on – kaikkien pienryhmien kohdalla – etukäteen määrätty: Tekniikka (n. 3 henkilöä): Mikrofoni, äänitys, haastattelu (n. 3 – 4 henkilöä)	b) Äänityslaitte, mikrofoni tuulisuojain, kuulokkeet, mahd. mikrofoninpidike, kamera, kysymyslista kaupungin(osa)-kartta	10 h

		Muut osanottajat ottavat kuvia.		
Osio 5 2-3 h	Radiopuheen oppiminen (korville kirjoittaminen) Ryhmiin jaettuna: □ Opitaan audiomuokkauksen alkeet	Osanottajat valmistelevat pienryhmissä juontoja – esim. Välipuheita tekemään kiertokäynnistä kokonaisuus. Välipuheet äänitetään. Jos kokonaisryhmän koko on hyvin suuri: Toinen ryhmä oppi digitaalista leikkaamista tietokonehuoneessa.	b) Äänityslaitte, mikrofoni, kuulokkeet, hiljainen tila (Äänistudio) b) Ryhmiin jaettuna: Tietokonehuone, Digitaalinen software <i>Audacity</i> (= ilmainen)	13 h
2. Päivä Osio 6 n. 1-2 h □□□□□	Käydään läpi aikaisemmat tapahtumat Arviointia	Osanottajat valituin vierain kokoontuvat (esim. tässä tapauksessa pormestari): Presentaatio, keskustelu. Evaluointikeskustelu ja arviointikaavakkein □ (QP2).	a) PowerPoint-esitys: Valitut kohteet ja kuvat ohjelmakokonaisuudesta (tiimien valmistelemia). b) PC, projektori, kovaääninen b) Arviointikaavake*, mahd. äänityslaitte, jolla suullinen palaute saadaan tallennettua	15 h □□□□□□□□
Osio 7 1-4 viikon kuluttua n. 2 h (jos tehdään reitillä kierros-käynti: varattava lisäaikaa)	Projekti tuodaan julkisuuteen Kiertokäynnin tekeminen	Kutsu projektista kiinnostuneille: osanottajille, sukulaisille ja ystäville, opettajakunnalle, paikkakunnan/ kaupunginosan politiikka- ja kulttuuri-vaikuttajille. Internet-esitys kiertokulusta kokonaisuutena (jaksoissa). Lopuksi keskustelu- ja Feedback-kierros. Lopuksi: Suoritetaan kiertokäynti osin tai kokonaan kiinnostuneiden kanssa	a) Web-esitys valmiin kiertokäynnin ohjelmasta (tiimeissä valmisteltu). b) PC, projektori, kovaääninen b) Kiertokäynnille mukaan: □ MP3-soittimet audiotiedostomahdollisuuksilla. Paikkakuntakartat* (laminoituja, □ kannettava kovaääninen	17h □□ (ei sisällä valmisteluvaihetta joka tapahtui opetuksen yhteydessä)

VALMISTELUVAIHE

Tavoite: Koululaiset saavat historiallista ja maantieteellistä tietämystä leikeistä ja leikkipaikoista ja metodi- ja mediakompetenssia: he oppivat käyttämään kirjallisia lähteitä (arkistomateriaalia, kirjoja) tiedonhaussa, löytämään haastatteluihin sopivat tiedot. Nuoret oppivat hyödyntämään aiempina historiallisina aikakausina eläneiden ihmisten kokemuksia, ja haastattelemaan heitä. He oppivat saattamaan tutkittu materiaali kirjalliseen muotoon, kuin myös lukemaan karttoja.

Materiaali: Kirjat, arkistot, kirjastot, aikalaiskertomukset, entiset ja nykyiset leikit, paikkakunta- tai kaupunginosakartat. Lisäksi käytössä: äänityslaite, mikrofoni, Kuulokkeet, oppi- ja opetusmateriaali, grafiikka, „Journalistisen haastattelun alkeet“.

Metodit: Opetus, strukturoitu keskustelu, henkilö- ja pienryhmäkohtaiset tehtävät, ekskursiot.

Kesto: Yksi viikoittainen oppitunti 7 kuukauden ajan

Koululaiset kokoavat yhteen omat nykyiset ja historialliset leikkinsä Tutkimusta varten he käyttävät 1. Arkistojen ja kirjastojen kirjallista aineistoa ja 2. Isovanhempiensa ja muiden senioriasukkaiden suullisia kertomuksia.

Koululaiset kokeilevat historiallisia leikkejä. He tekevät kertomuksista muistiinpanoja ja toimittavat „leikkikokoelman“.

Lisäksi koululaiset käsittelevät kaupungin(osa)- ja paikkakuntakarttoja oppien niitä lukemaan. He paikantavat paikkakunnan asiankuuluvat leikkipaikat, ja suunnittelevat niitä yhdistävän reitin kiertokäyntiä varten.

He oppivat journalistisen haastattelu- ja äänitystekniikan alkeet (jos käytettävissä on äänityslaite ja mikrofoni), ja harjoittelevat haastattelujen tekemistä.

Kiertokäyntien aikana koululaiset kokoavat kysymyksiä, ja laativat haastattelusuunnitelman.

***Kokemuksia**

Castelluccioissa eri työvaiheet sisältöineen sovittiin yhteisesti kummankin asianosaisen luokan opettajakunnan kanssa, jotka kuitenkin toteuttivat ne toisistaan riippumatta. Näin voitiin projektin sisältö joustavasti tilaisuuden tullen yhdistää opetukseen.

Koska Castelluccioissa ei ollut äänityslaitetta sinä päivänä kun projektissa piti tehdä haastatteluja, koululaiset pitivät „mikrofoninaan“ lyijykynää.

👉 Vihjeitä

Monesti on suuri paikkakunta- tai kaupunginosakartta saatavissa pyynnöstä paikalliselta viranomaiselta /maanmittaustoimistosta.

Äänityslaitteita on yleensä saatavissa alueellisista mediakeskuksista, mahd. myös kouluviranomaiset tai mediakeskukset vuoraavat niitä.

Haastattelun voi myös helposti simuloida ilman äänityslaitettakin. Huone voidaan vaikka jakaa sermillä jonka takana, näkymättömissä, haastatteluosapuolet ovat, jolloin luokka keskittyy heidän kuuntelemiseensa.

PROJEKTIPÄIVÄT

1. Päivä , Osio 1: Tutustuminen ja tekniikka

Tavoite: Projektin esittely, Haastattelu- ja äänitystekniikan alkeet, kysely aiemmasta kokemuksesta osaamistason määrittämiseksi.

Materiaali: PowerPoint-esitys, grafiikka „Haastattelukäytäntö“, Paikkakunta- tai kaupunginosakartta, äänityslaitte, mikrofoni, kuulokkeet, vara-akkuja, kamera, kyselykaavakkeet.

Metodi: Input, strukturoitu keskustelu, pienryhmätyöskentelyä.

Kesto: 3 tuntia.

Kaikkien asianosaisten (opettajakunta, koululaiset, seniorit) ensimmäisellä tapaamisella projektinjohto (koordinaatiosta vastaavat opettajat) valaisee esityötä, kertoo aikaisemmista projekteista muilla paikkakunnilla (PowerPoint-esitys). Hän näyttää leikkikokoelman ja kertoo tapahtumista projektipäivän aikana. Kerrotaan myös lyhyesti haastattelumenettelystä. Seuraavia asioita tulisi ainakin käsitellä:

- suljettujen ja avointen kysymysten ero,
- tarkentavien kysymysten ja kuuntelijoilla suunnattujen kysymysten merkitys.

Haastattelijan rooli keskustelun ohjaajana.

Tämä lyhyt alustus on erityisen tärkeää senioreille koska he eivät kuten koululaiset olleet suoranaisesti mukana valmisteluvaiheessa. Osanottajia opastetaan mikrofonin ja kannettavan äänityslaitteen ja harjoittelevat sitä pienryhmissä, joissa eri-ikäisiä. Tutustutaan kameraan. Lopuksi osanottajat saavat täytettäväkseen kyselykaavakkeen (tilastotietoa kuten ikä, sukupuoli, ennako-osaaminen, odotukset).

✳️ **Kokemukset**

Seniorit olivat paljon varovaisempia kuin koululaiset harjoitushaastattelussa tekniikan käytössä. Heitä piti vaihdossa kannustaa ja avustaa ainakin kerran kokeilemaan laitteita. Koska seniorit eivät olleet saaneet oppia journalistisen „haastattelun“ alkeita, kehitelimme yhdessä lapsille kiertokäynnillä osoitettavia mielekkäitä kysymyksiä. Seniorit halusivat mieluummin kertoa lapsuuden leikeistään ja leikkipaikoistaan, kuin kysellä nuoremman sukupolven leikkien ja leikkipaikkojen perään. Oli siksi erityisen tärkeää vahvistaa heitä haastattelijan roolissa ja tarjota apua, (esim. ehdottaen mitä he voisivat kysyä koululaisilta).

👉 **Vihjeitä**

Koululaisia, ja etenkin senioreita auttaa keskeisten käsitteiden teemojen ja kysymysten avainsanojen merkitseminen korteille. Kysymyksiä ei tällöin ole tarpeen muotoilla kokonaisuudessa ja siksi ne eivät haastattelussa kuulosta „luetuilta“.

Osanottajien leikkipaikoista ottamia kuvia voidaan myöhemmin käyttää osoittamaan leikkipaikkojen sijaintia kaupunginosakartalla.

Vihjeitä haastatteluja varten:

On hyvä pitää erillään haastattelijoiden ja tekniikasta huolehtivien rooleja, niin että toinen voi keskittyä itse sisältöön ja toinen äänityksen laatuun.

On hyvä varsinkin ulkona äänitettäessä käyttää tuulisuojausta mikrofonia peittämään suodattamaan tuulesta aiheutuvaa häiriöääntä.

„Nyrkkisääntö“: Mikrofonin päätä tulee pitää nyrkin etäisyydestä haastateltavan leuasta. Näin varmistetaan äänityslaatu eikä mikrofoni joudu haastateltavan silmien eteen jolloin voi syntyä vaivautunut olo.

„Reportterin rusetti“: Äänityslaitetta ja mikrofonia yhdistävän kaapelin herkintä kohtaa (kaapelin ulostulo mikrofonista) on hyvä suojata kiertämällä kaapeli kerran käden ympäri, jotta äänen katkeamiselta ja rahinalta vältyttäisiin.

Päivä 1, Osio 2: Paikalla tapahtuva haastattelu, Osa 1

Tavoite: Koululaiset ja seniorit menevät leikkipaikoille ja suorittavat haastatteluja.

Materiaali: Paikkakunta- tai kaupunginosakartta, johon on merkitty leikkipaikat, äänityslaite, mikrofoni tuulisuojaimin, kuulokkeet, vara-akut, „kyselykortit“, kamera.

Metodi: Suoritetaan vuorotellen pienryhmissä haastatteluja, ja otetaan valokuvia.

Kesto: 3 ½ tuntia.

Ensimmäisillä suunnitelman mukaisen kiertokäyntireitin varrella olevilla leikkipaikoilla vierailaan. Vaihtelevat pienryhmät suorittavat kohteissa haastatteluja. Projektista vastaavat opettajat ovat jakaneet tehtävät ja vastuut äänityskohteittain vaihtuvissa pienryhmissä: Tekniikka (n. 3 henkilöä): mikrofoni, äänitys ja haastattelu (n. 3 – 4 henkilöä, sen mukaan montako koululaista). Jos koululaisia on paljon enemmän (esim. kokonainen koululuokka), voi yksi seniori haastatella myös useampaa koululaista jossakin kohteessa. Osa mukana olevista voi ikuistaa tapahtumat kameralla. Tärkeää on että paikat joissa seniorit ovat leikkineet ja paikat joissa koululaiset nykyisin leikkivät tulevat kiertokäynnissä esitellyiksi vaihtelevasti, jotta kunkin ikäpolven edustajat voivat toimia sekä haastattelijan että haastateltavan roolissa. Osanottajia pitää kannustaa siihen, että he haastattelutilanteessa käyttäisivät kyselykortteja pelkästään apuvälineinä, ja ennen kaikkea keskittyisivät kuuntelemaan mitä haastateltava sanoo. Näin syntyy jännittäviä ja persoonallisia haastatteluja jotka lähtevät henkilökohtaisista kokemuksista.

✳️ **Kokemuksia**

Castelluccion koululaiset olivat hyvin innostuneita haastattelujen tekemisestä ja äänitystekniikan itsenäisestä käytöstä. Tehtävänjako toimi heillä hyvin. Mukana olevat opettajat huolehtivat kiitettävästi siitä että annettua tehtävänjakoa ja vastuuta noudatettiin kohteissa, ja tulivat väliin mikäli joku oppilaista ei ollut halukas luovuttamaan mikrofonia tai äänityslaitetta eteenpäin. Myös vammaisen oppilas oli täysin integroitu ryhmään, ja suoritti itsenäisesti haastattelun.

Jonkin verran ongelmia syntyi roolienvaihdossa seniorien ja koululaisten välillä. Seniorit olisivat mieluummin kertoneet menneestä kuin haastatelleet koululaisia heidän leikkipaikoistaan ja leikeistään. Osa ei myöskään osallistunut koko kiertokäyntiin vaan tulivat pelkästään kohteelle jossa halusivat antaa haastattelun. Äänitystekniikkaa kohtaan he eivät juuri osoittaneet kiinnostuneisuutta, joten lopulta pelkästään koululaiset hoitivat äänityksen.

👉 **Vihjeitä**

Jos halutaan antaa osanottajien itsenäisesti hoitaa haastattelut äänityksineen, ohjaajien on hyvä silloin tällöin äänilaadun varmistamiseksi katsoa äänityslaitteen perään, ja tarvittaessa tuoda esiin korjaavia huomioita mikrofonin suuntaamisesta ja etäisyydestä haastateltavaan.

Haastatteluja tehdessä on välttämättä kiinnitettävä huomiota siihen että roolit seniorien ja koululaisten välillä vaihtuvat. Elleivät seniorit keksi kysyttävää, voidaan haastattelun aikana tuoda esiin ideoita. Tämän kohdan voi äänityksestä myöhemmin leikata pois.

Senioreidenkin esiintymisvarmuutta tulisi vahvistaa ennen varsinaista projektipäivää antamalla heille haastatteluvalmennusta. Heidät voidaan kutsua valmisteluvaiheen aikana luokkaan, tai projektin johto voi heitä varten järjestää erillisen tunnin.

Päivä 2, Osio 3: Arviointia edistymisestä

Tavoite: Projektin kulun ja edeltävän päivän saavutusten arviointia

Materiaali: Lämpö, projektori, kovaääniset.

Metodi: Lyhyt PowerPoint-esitys, keskustelua ja Feedback.

Kesto: 30 minuuttia.

Ohjaajat pitävät lyhyen PowerPoint-esittelyn (3- 5 minuuttia, laadittu ensimmäisen projektipäivän lopussa) johon on valikoitu valokuvia leikkipaikoilta ja haastatteluotteita. Esittelyn yhteydessä osanottajat keskustelevat kokemuksistaan ja vaikutelmistaan. Projektin vetäjät kannustavat heitä antamaan palautetta: kysymyksiä, arvostelua, ideoita ja parannusehdotuksia projektin jatkoa ajatellen.

***Kokemuksia**

Castelluccioissa osanottajat olivat hyvin tyytyväisiä saavutuksiinsa. Varsinkin koululaiset olivat innoissaan haastatteluista, ja halusivat mielellään jatkaa niitä. Moni osanottaja ei aikaisemmin ollut kuullut ääntään äänitettynä.

👍 Vihje

Haastatteluotteet PowerPoint-esitykseen voidaan valita myös tarkoituksella esitellä onnistuneita ja vähemmän onnistuneita katkelmia vihjeeksi tuleviin haastatteluihin.

Päivä 2, Osio 4: Haastattelujen toteuttaminen, Osa 2

Kuten edellä 1.päivän aikana, Osio 2.

Päivä 2, Osio 5: Juonto ja välipuhe

Tavoite: Kiertokäyntireitin suunnittelemisen, „korville kirjoittaminen“, juontotekstin lukeminen äänityslaitteelle.

Materiaali: Äänityslaitte, mikrofoni, kuulokkeet, hiljainen huone, tai – jos mahdollista – äänitysstudio, opetus-/oppimateriaalia teemasta „radiopuhe“, paikkakunta- tai kaupunginosakartta.

Metodi: Luento, strukturoitu keskustelu teemasta radiopuhe, välijuonnon tekstin valmistelu pienryhmissä, välijuonnon äänittäminen (lukeminen annetaan joidenkin osanottajien tehtäväksi). Mahd. pienryhmissä digitaalista audioleikkausta tietokonehuoneessa.

Kesto: 2-3 tuntia.

Ohjaajat kertovat lyhyesti radiopuheen erikoispiirteistä:

- Kirjoita kuten puhut (korville kirjoittaminen)
- Lyhyet lauseet, ei liikaa informaatiota yhteen lauseeseen
- Kuvakielellinen ilmaisutapa
- Kiertokäynnin reitti tarkistetaan paikkakunta- tai kaupunginosakartalta, johon on merkitty leikkipaikat, ja päätetään tulevista haastattelupaikoista.
- Osanottajat saavat pienryhmissä valmistella juontotekstit joilla yksittäiset haastattelut aloitetaan ja yhdistetään.
- Äänitysstudioissa tai hiljaisessa huoneessa osanottajat lukevat välitekstin, ensin harjoituksena, sitten äänitystä varten.
- Jos ryhmän koko on suuri se on hyvä jakaa. Toinen ryhmä saa datahuoneessa oppia digitaalisen leikkaamisen alkeita *Audacity* -leikkuuohjelman (ilmainen) avulla.

✳ Kokemuksia

Välijuontotekstin kirjoittamis- ja äänitystunnille osallistui Castelluccioissa melkein kaikki koululaiset mutta ei yhtään senioria. Tämä oli siinä mielessä ikävää, ettei tekstejä voitu valmistella ryhmissä, jossa olisi ollut mukana eri ikäpolven edustajia. Tekstejä äänitystä varten luettaessa muista oppilaista aiheutui häiriötä, ja heille piti keksiä rauhoittavaa toimintaa ennen kuin äänitystä voitiin jatkaa. Luultavasti tilanne olisi ollut parempi jos oppilaat olisi jaettu niin, että ryhmistä toinen olisi kirjoittanut ja äänittänyt juonnot, ja toinen eri tilassa (esim. tietokonehuokassa) olisi saanut oppia digitaalisen audiorekordauksen alkeita.

👉 Vihjeitä

Olisi hyvä, mikäli mahdollista, välittää senioreille henkilökohtainen kutsu jossa painotetaan että heidän kokemuksiaan ja ideoitaan tarvitaan juontotekstien muotoilussa.

Tekstiä äänitettäessä hiljaisuus on ehdottoman välttämätöntä. Taitamattomien juontajien kohdalla tulokset paranevat, jos teksti ensin äänitetään, korjataan, kuunnellaan yhdessä ja uudestaan äänitetään.

Tähän toimintaan on varattava ajankäyttösuunnitelmassa riittävästi aikaa, koska etukäteen on mahdotonta tietää kuinka usein yksittäisiä katkelmia tai lauseita joudutaan uusimaan.

Juontoa äänitettäessä tulee kiinnittää huomiota tempoon, artikulointiin ja puhemelodiaan. Tässä projektissa murre ei haittaa. Parasta olisi jos puhuja ainakin kerran lukisi tekstin ääneen, ja ohjaajat samalla antaisivat ohjeita ja vinkkejä.

Juontotekstien pitäisi ideaalitapauksessa olla koneella kirjoitettuja. Ellei aikaa ole riittämiin printata teksti osanottajien tekemien korjausten jälkeen uudestaan, pitää ainakin tarkistaa että osanottajat ovat merkinneet korjaukset selvästi itselleen ymmärrettäviksi.

Jos ryhmä on liian suuri, se pitää jakaa. Yksi ryhmä kirjoittaa ja äänittää juontotekstin, toinen ryhmä opettelee eri huoneessa digitaalisen

audioleikkaamisen alkeita. Ilmainen leikkausohjelma *Audacity* on sopiva. Se voidaan etukäteen asentaa koneille.

Päivä 3, Osio 6: ensimmäiset tulokset, Feedback

Tavoite: Esitetään katkelmia kiertokäynnistä, evaluointia.

Materiaali: Läppäri, videoprojektori, kovaääninen, kyselykaavakkeet.

Metodi: Lyhyt PowerPoint-esitys, keskustelua ja Feedback.

Kesto: n. 1-2 tuntia.

Osanottajien yhteistapaaminen. Ohjaajat pitävät pienen PowerPoint-esittelyn (n. 5 minuuttia) johon on valittu kuvia leikkipaikoilta ja otteita haastatteluista välijuonnoin. Läsnäolijat keskustelevat projektissa saamistaan kokemuksistaan ja vaikutelmistaan. Päätetään tulosten julkistamisajankohdasta. Projektin arviointikaavakkeet jaetaan ja täytetään.

***Kokemuksia**

Castelluccion osanottajat olivat silmin nähden tyytyväisiä projektin kulkuun ja tuloksiin, joista tätä ennen olivat vain kuulleet ja nähneet osia. Pormestari (erään projektiin osallistuvan oppilaan isä), oli läsnä esittelyssä ja myös häneltä tuli positiivista palautetta. Hän lupasi yrittää saada rahoitusta äänityslaitteen hankkimiseksi, niin että tällaista toimintaa voitaisiin koulussa jatkaa. Tähän lauantaiaamupäivän tapaamiseen osallistui vain muutama seniori.

Vihjeitä

Tapaamista voidaan käyttää tilaisuutena edistää ikäpolvien välistä kanssakäymistä ja suunnitella uusia projekteja. Voidaan esim. pyrkiä saamaan seniorit tulemaan jonkin aineen tunneille (esim. Historia, Kotiseutuoppi, Musiikki) kertomaan omista kokemuksistaan.

Jos on suunniteltu että paikkakunta- tai kaupunginosakiertokäynti tehdään yhdessä kaikkien osanottajien kanssa valmiiksi, myöhempiä työvaiheita myöten, voivat koululaiset avustaa senioreita tietokoneen kanssa, esim. leikkaamalla haastattelut tai kuvia ja grafiikkaa web-lähetysmuotoon työstämällä.

Jos materiaalin valmiiksi saattamista (haastattelujen leikkaaminen, karttojen ja kuvien käsittely) ei voida tehdä yhdessä osanottajien kanssa (esim. aikasyistä), niin siitä huolehtivat ohjaajat.

Joka tapauksessa ennen tulosten julkista esittelyä pitää aikaa varata riittävästi että kaikki asianosaiset voivat kertoa siitä edelleen ja kutsua vieraita.

1-4 viikon kuluttua, Osio 7: Esittely

Tavoite: Tulosten tuominen julkisuuteen, kiertokäynnin suorittaminen.

Materiaali: Läppäri, videoprojektori, kovaääniset, laminoituja paikallis- tai kaupunginosakarttoja, MP3-soitin, kuulokkeet, mahd. 2 kuulokeparia laitetta kohti.

Metodi: Lyhyt esittely elektronisesta kaupunginosakartasta, johon kohteet on merkitty (haastattelujen audiotiedostot kuvituksineen avautuvat klikkaamalla). Keskustelua ja Feedback. Tehdään kiertokäynti.

Kesto: n. 1½ - 3 tuntia sen mukaan tehdäänkö kiertokäynti ja tapahtuuko se osittain tai kokonaan.

Tulosten julkistamistilaisuuteen kutsutaan paitsi osanottajat myös heidän vanhempansa, isovanhempansa, ystävänsä ja sukulaisensa, kollegoita muista kouluista, kunnan ja naapurikuntien edustajia. Näin tulokset saadaan tunnetuksi laajemmin ja ne voivat toimia virikkeenä vastaavanlaisten projektien toteuttamiseksi muilla paikkakunnilla. Kunnan kanssa voidaan sopia että elektroninen paikkakunta- tai kaupunginosakartta voidaan ottaa käyttöön kunnan omilla sivustoilla. Lisäksi kunta voi tarjota kiertokäyntiä vierailleen ja turisteille.

Vihje

Jos esittelyn jälkeen aika ei riitä koko kiertokäynnin suorittamiseen, voidaan vieraila vain muutamissa kohteissa.

Jos kiertokäyntiin osallistuu paljon väkeä on hyvä pyrkiä siihen että pareittain käytetään samaa MP3-soitinta johon on liitettyä kaksi paria kuulokkeita. Jos on kyse pienryhmistä pitäisi varata mukaan pieniä kannettavia kaiuttimia, niin että useampi henkilö voi kuunnella haastatteluja samanaikaisesti.

3. Yhteenveto / Näköaloja

Castelluccion koululaiset olivat alusta alkaen kiihkeän innostuneita projektista, ennen kaikkea koska teema „Leikit ja leikkipaikat“ innosti heitä. He ottivat yhteyttä paikkakunnan senioreihin ja kyselivät heidän muistoistaan aiemmista leikeistä ja leikkipaikoista aidosti kiinnostuneina. Valitun teeman ansiosta voitiin nuorten ja seniorien haastattelut tehdä tasaväkisesti. Uteliaina koululaiset tarkastelivat paikkoja ja kokeilivat leikkejä, joita ei enää leikitty. Seniorit puolestaan totesivat, että vieläkin leikittiin ulkoleikkejä – vaikkakin kadut ja paikat olivat vaihtuneet. Sekä seniorit että koululaiset joutuivat miettimään ikäpolvien välisiä eroja ja heidän pienellä paikkakunnallaan tapahtuneita muutoksia.

Castelluccion tapaista projektia voidaan toteuttaa muillakin paikkakunnilla jos opettajakunta saadaan mukaan. Sisältöä on helppo yhdistää opetukseen, esimerkiksi kouluaineissa Saksa, Historia, Kotiseutuoppi jne. Kaikki asianosaiset lisäsivät media-, metodi- ja kielikompetenssiaan sekä tietämystään ja - kuten projekti Castelluccioissa osoitti – se toi iloa oppimiseen.

Seuraavassa on luettelo leikeistä, joita koululaiset ja seniorit Castelluccioissa kokeilivat ja yhdessä listasivat. Luettelo on jaettu nykypäivän ja eilisen leikkeihin. Jokaiseen leikkiin on liitetty pieni selostus.

Lempipaikat: Kaupunginosakierros korville

CROSSTALK - Moving Stories from across borders, cultures and generations

→ **Esimerkki: projektin toteuttaminen koulun ulkopuolisessa nuorisotyössä**
Jugendarbeit, toteutettu Freiburg-St. Georgen nuorten ja seniorien kanssa
(vastaavana projektipartnerina: Jugendhilfswerk Freiburg e.V.
/ Wissenschaftlichen Institut, medienpädagogische Abteilung)

Anke Halbritter, kesäkuu 2010

1. Paikkakunta

St. Georgen on Freiburgiin vuosikymmeniä sitten liitetty kaupunginosa jolla on yli 2200-vuotinen historia. Paikkakunta sijaitsee maalauksellisesti Schönbergin ja Weinhängen'in juurella. Kuten Ebnet St. Georgen on säilyttänyt historiallisen kyläominaisuutensa vaikka onkin huomattavasti suurempi ja siellä on useampia kouluja, modernia asutusta ja paljon omakotitaloja sodan jälkeiseltä ajalta. Asukkaita on n. 12.000. Sillä on oma infrastruktuurinsa, paljon viheralueita ja puro. St. Georgen vetää puoleensa lapsiperheitä ja kaupunginosassa asuu myös paljon senioreita, jotka ovat viettäneet siellä lapsuutensakin.

2. Projektin toteutus

2.1 Julkisuustyö

On suositeltavaa aloittaa flyereilla ja julisteilla ja kertoa siitä paikkakunnan lehdissä. Flyereita voidaan myös jakaa yhdysheikilöiden kautta jotka auttavat hankkimaan osanottajia. Kokemus on osoittanut että yhdysheikilöiden motivaatio tukea projektinjohtoa on suurempi, jos he voivat lukea siitä lehdissä tai julisteista tai jos voidaan pitää lehdistötilaisuus.

Osanottajia voi myös hankkia suoraan senioreita ja koululaisia puhuttelemalla - yhdistyksissä, kouluissa, laitoksissa. Kokemustemme mukaan tehokkain ja toimivin tapa hankkia osanottajia on saada ihmiset niin motivoituiksi että he omatoimisesti houkuttelevat piiriinsä kuuluvia tulemaan mukaan toimintaan.

*** Kokemuksia**

Osanottajia saadaksemme otimme yhteyttä seniorien palvelulaitoksiin, kirkkoon ja kouluihin, sekä nuorisokeskuksiin, sekä asukas- ja muihin yhdistyksiin. Lisäksi levitimme kaupunginosassa julisteita ja veimme flyereita paikkoihin, joissa kävi

runsaasti ihmisiä mm. kirkkoon ja jäähalliin.

Tiedotimme paikkakunnan lehdissä (Freiburgs Tageszeitung, der Badischen Zeitung, ja kaupunginosan omassa lehdessä St. Georgener Bote).

Projektin tulosten julkistamisesta tiedotettiin myös kummassakin lehdessä. Lisäksi meillä oli kontakti aktiiviseen kunnan jäseneseen, joka vastasi St. Georgen' kotisivusta, ja joka alusta lähtien halusi kiertokäynnin tulevan siellä näkyviin.

2.2 Osanottajat

Määrä:

12 -14

Ikä:

Nuoret: n. 12 – 15-vuotiaita

Vanhemmat osanottajat / Seniorit: 60 –vuotta ja yli

Parhaimmassa tapauksessa ryhmä koostuu yhtä monesta eri ikäpolven edustajasta, jolloin voidaan vuorotella rooleissa haastattelija/haastateltava ja saada aikaan tasapuolista keskustelua.

Kuitenkin myös muita asetelmia voidaan toteuttaa. Jos esim. projektiin osallistuu kokonainen koululuokka mutta vain muutama seniori, voivat oppilaat jakautua pienryhmiin ja sopia siitä kuka tekee mitä: esim. kantaa mikrofonia, haastattelee tai avustaa haastattelijaa, käyttää äänityslaitetta ja tekee äänitarkkailua. Jos saman seniorin kanssa tehdään monta haastattelua voidaan rooleja vaihtaa lisää niin että jokainen pienryhmästä saa tilaisuuden haastatella tai tulla itse haastatelluksi.

Osanoton edellytykset:

Projekti sopii koululaisille jotka ovat vähintään 12-vuotiaita. Voi osoittautua vaikeaksi saada vanhempia nuoria mukaan. Tämä pätee varsinkin ympäristössä

jossa kaupunginosa on kylämäinen kuten St. Georgen Freiburgissa, koska vanhemmat nuoret vapaa-ajallaan hakeutuvat usein kaupungin keskusta, eikä heidän lempipaikkansa enää sijaitse omassa kaupunginosassa.

Osallistuvien senioreiden pitäisi olla kotoisin kaupunginosasta jossa projektia toteutetaan niin että ovat ainakin osan nuoruudestaan viettäneet siellä. Heidän pitäisi myös jaksaa kävellä koska projektissa käydään lempipaikoilla. Kuitenkin kurssin aikana huomasimme, että kauempana sijaitseville paikoille oli mahdollista mennä myös pyörällä. Yksittäisiin kohteisiin voi mennä autoillakin.

Kenelläkään, ei nuorella eikä seniorilla, tarvitse olla aikaisempaa kokemusta radiotyöstä.

Osanottajien hankinta:

Seniorit: Projekti sopii erityisen hyvin toteutettavaksi kaupunginosassa jossa on paljon siellä kauan asuneita senioreita. Senioreihin voi saada yhteyttä seuraavissa paikoissa:

- Senioritapaamiset/-klubit
- Kirkkoyhteisöt
- Seniorikodit
- Kansalaisjärjestöt
- Laulu- ja musiikkiyhdistykset
- Urheiluseurat
- Yleishyödylliset yhdistykset

Koululaiset: Myös koululaiset/ nuoret löytyvät erilaisista yhdistyksistä ja laitoksista.

On joitakin etuja siitä jos koululaiset tulevat jostakin laitoksesta:

- Nuoret (ja heidän vanhempansa luottavat laitokseen),
- Organisatorisesti: Laitoksen kautta voidaan esim. hakea tiloja toimintaa varten.
- Nuoret voivat saada projektiin liittyvää tietoa laitoksen henkilökunnan kautta (sama koskee heidän vanhempiaan).

*** Kokemuksia**

Kysymys siitä miten saisimme kiinnostuneita osanottajia vei meiltä ensi alkuun paljon aikaa ja energiaa. Meitä houkutteli ajatus saada kokonainen ryhmä samasta yhdistyksestä tai klubista kiinnostumaan osallistumisesta: Ensiksikin on tässä projektissa hyväksi sekä nuorille että vanhemmille osanottajille jos he voivat tulla mukaan ystäviensä tai tuttaviansa seurassa. Kokemustemme mukaan kummankin ikäpolven edustajat lähestyvät toisiaan helpommin, jos he tuntevat muita ryhmään kuuluvia. Toiseksi, yhdistyksessä on mahdollisuus löytää yhteyshenkilö joka voi avustaa kurssin johtoa organisatorisesti mutta myös osanottajien sitouttamisessa projektiin.

St. Georgen'issa me löysimme seniorit projektiin tanssipiiristä, ja saimme samalla hyvin sitoutuneen yhteyshenkilön.

Valitettavasti emme nuorten kohderyhmästä onnistuneet saamaan osanottajia joistakin tietyistä instituutioista (kuten koulu, partiojärjestö, nuorisotalo). Mahdollisesti tämä johtui siitä ettemme onnistuneet löytämään kaupunginosasta henkilöitä, joiden avulla mainitut ryhmät olisi saavutettu.

👍 Vihje

Kehotamme etsimään konkreettisia yhteyshenkilöitä joiden avulla mahdollisimman hyvin saataisiin vietyä projekti-idea eteenpäin ja pitämään heihin kokoa ajan tiiviisti yhteyttä.

2.3 Yksityiskohtainen aikataulu

Kurssi järjestettiin 7 yksi-kaksi -tuntisina oppijaksoina huhtikuun lopulta kesäkuun puoleen väliin 2010 St. Georgen' kaupunginosassa Freiburg/Breisgauissa (Saksassa).

Myöhemmin, heinäkuun alussa kirkkojuhlan yhteydessä julkistettiin kurssin aikana tuotettu Audio-kiertokäynti kaupunginosassa.

Seuraava taulukko sisältää 7 kohtaamisen sisällön pääkohdiltaan ja voi palvella muita vastaavanlaisten kurssien toteuttamisessa. Tarkempia tietoja – kuten vihjeitä ja kokemuksia - löytyy taulukon yhteydessä olevasta selostuksesta.

Aika/ Kesto	Tavoite	Sisältö	a) metodi b) Materiaali (*Liite)	Aika yhteensä
1. oppijakso/1 h	Projektin esittely Tutustuminen Tekniikan oppimista Projektin arviointi	Valaistaan projektin taustaa, sisältöä ja tavoitteita ja niistä keskustellaan Äänitystekniikkaa ja laitteiden käsittelyä valaistaan lyhyesti ja läsnäolijat saavat kokeilla niiden käyttöä Kysellään tietotasosta, motivaatiosta, kurssille asetetuista odotuksista jne.	a) alustus ja lyhyt johdettu keskustelu b) Äänityslaite, mikrofoni a) ryhmäkeskustelua, omakohtainen kaavakkeiden täyttö b) Kyselykaavakkeet*	1 h
2. oppijakso/1 h	Kerrotaan aikaisemman projektin tapahtumista, merkitään lempipaikat kaupunginosa-kartalle	Esiteltiin aikaisempi projekti Osanottajat kokoontuvat kaupunginosa-kartan ympärille ja merkitsevät siihen lempipaikkansa.	a) Esittely, kokemusten vaihtoa osanottajien välillä b) Läppäri, videotykki, kaupunginosa- tai paikkakuntakartta (väh. A2)	2 h
3. oppijakso/1 h	Lempipaikkojen paikantaminen ja aikataulun lukkoonlyöminen	Kartalla täydennetään lempipaikkoja. Ohjaajat kirjaavat haastattelujen sisällöt pääpiirteittäin. Nyt voidaan tarkemmista ajankohdista sopia. Lopuksi vapaamuotoista keskustelua.	a) Osittain johdettua ryhmäkeskustelua, lyhyt selonteko, vapaata keskustelua b) Kartta jossa lempipaikat Projektille aikataulu-suunnitelma	3h
4. oppijakso /2,5 h	Haastattelu-tekniikoiden journalistisia alkeita, Lempipaikoilla käynti, haastattelujen	Työstetään journalistista pohjaa haastatteluille Käydään lempipaikoilla ja tehdään siellä	a) Alustus, harjoittelua, haastattelua b) apuvälineitä haastattelu-harjoituksiin *, puhetekniikat,	5,5 h

	toteuttaminen	haastatteluja	äänitystekniikka ja kamera	
5. oppijakso/2 h	Materiaalin läpikäynti ja juonto	Osanottajat kuuntelevat haastattelujaan leikkaamattomina ja katselevat kuvia. Keskustellaan suunnitellusta reitistä ja siihen liittyvästä juontotekstistä jota työstetään, yhdessä aikaansaatu teksti luetaan äänitysstudioissa.	a) Alustus, tekstin työstö yhdessä, sen äänittäminen b) PC, videotykki, kaiutin, kamerat +PC kaapeli, kartta, tekstiehdotuksia (jos niitä on), äänitystekniikka	7,5 h □
6. oppijakso/2 h	Teknisten taitojen ja leikkaamisen oppiminen	Osanottajat saavat yksinkertaiset tiedot digitaalisesta äänen leikkaamisesta ja leikkaavat ohjaajien avustuksella yksittäiset haastattelut ja juontotekstit yhdistäen materiaalin lopulliseen muotoonsa.	a) PC:llä esitetään leikkuuohjelman toiminta esimerkein, osanottajat ohjaajien avustamina käyttävät tekniikkaa b) PC+ videotykki tai useampia PC:tä joihin installoitu ilmainen Audacity-ohjelma (Leikattava materiaali tallennetaan PC:n muistiin)	9,5 h
7. oppijakso/2 h	Kiertokäyntiä kokeillaan Projektia evaluoidaan (ehkä jo 5 kokoontumisen jälkeen, koska kaikki osalliset eivät mahdollisesti ole mukana loppuun saakka)	Osanottajat (ehkä jo joidenkin ystävien, tuttujen, sukulaisten kanssa yhdessä) kiertävät reitin kannettavan toistolaitteen kanssa, kuuntelevat haastattelut ja tarkastavat ovatko selostaneet reitin ymmärrettävästi. Kysellään mitä oppia, kokemuksia kurssilta on saatu jne.	a) Ryhmän yhteinen kiertokäynti ohjaajien kanssa, b) kannettavat toistolaitteet (esim. mp3-soitin) jossa audio-kiertokäynti, kuulokkeet jakomahdollisuudella (2 käyttää 1 laitetta) A4-kaupunginosa-/Paikkakuntakartta johon reitti merkitty) Ryhmäkeskustelua omakohtainen kyselykaavakkeiden täyttö b) apuvälineitä ryhmäkeskusteluun ja palautteen antamiseen, kyselykaavakkeet*	11,5 h

1. Oppijakso: Projektin esittely ja tekniikan perusteet

Tavoite: Projektinjohto esittäytyy, läsnäolijat tutustuvat toisiinsa, projektin käsite, sisältö ja kulku esitellään. Osanottajille selostetaan lyhyesti kannettavien äänityslaitteiden tekniikka ja käyttö. Lopuksi kukin täyttää kyselykaavakkeet joiden antamia tietoja tarvitaan projektin arvioinnissa (ikä, osaaminen, kurssille asetetut odotukset jne.)

Materiaali: Flyerit, äänityslaitte, mikrofoni, kuulokkeet, kaupunginosakartta, kamera, kyselykaavakkeet

Metodi: Alustus ja johdettua keskustelua

Kesto: N. 60 minuuttia

Projektista kiinnostuneet ja projektinjohto istuvat tuoleilla jotka on asetettu piiriksi. Projektin taustaa, sisältöä ja tavoitteita valaistetaan ja kukin piirissä saa lausua ajatuksiaan projektista. Lyhyesti selostetaan toimintatapa ja äänitystekniikan käyttöä samalla antaen läsnäolijoiden kokeilla laitteen käyttöä.

***Kokemukset**

Ensimmäisessä kokoontumisessa osanottajilla oli hyvin vaihteleva tietämys suunnitelmistamme. Jotkut olivat tutustuneet flyereihin, jotkut taas olivat asiasta täysin tietämättömiä. Siksi oli tärkeää esitellä projekti yksityiskohtaisesti ja erityisesti tuoda esiin, että kysymyksessä oli ei-kaupallinen ja pedagoginen toiminta.

Jotkut senioreista pelkäsivät etteivät pystyisi käyttämään tekniikkaa. Eräs seniori ilmoitti ettei hän voinut suostua siihen että hänen kuvansa tai kertomansa tulisi Internetiin. Hänen ennakkoluulonsa Internetiä kohtaan olivat suuret eikä niitä

pystytty vähentämään edes keskustelun kautta.

Vihjeitä

On tärkeä ensitapaamisella ja, mikäli mahdollista jo etukäteen, mahdollisimman hyvin selvittää projektin (ja projektinjohdon) taustoja ja tavoitteita.

Painopiste on hyvä pitää sisällössä, siis osanottajien kokemuksissa ja muistoissa, eikä niinkään keskittyä tekniikkaan. Kuitenkin projektin ideaan kuuluu myös se, että tekniikkakin liittyy kurssiin ja että osanottajat saavat siitä harjaannusta.

Nuorille voi tekninen ympäristö olla jopa syy tulla mukaan projektiin ja senioreitakin kiinnostaa tekniikka ja sen oppiminen, kunhan estot ensin on kyetty poistamaan.

Tekniikan kautta voi myös syntyä ikäpolvien välistä kanssakäymistä. Meidän tapauksessamme osoittautui, että senioreiden joukossa oli joitakin erinomaisia juontotekstien kirjoittajia ja kertojia, ja nuorten joukossa vuorostaan joitakin audioreikkausta hyvin hallitsevia.

Vihjeitä äänityslaitteen käytöstä

On hyvä pitää haastattelijan ja teknikon roolit erillään niin, että yksi voi keskittyä itse sisältöön ja toinen äänityksen onnistumiseen.

Yleensä ja varsinkin ulkona äänitettäessä on hyvä käyttää tuulisuojausta mikrofonin päällä filtteroimaan tuulesta aiheutuvaa häiriöääntä.

'Nyrkkisääntö': Mikrofonin pään tulisi olla noin nyrkin etäisyydellä puhujan leuasta. Niin saadaan paras äänitystulos eikä mikrofoni osu haastateltavan silmien eteen mikä voi aiheuttaa häiriötä.

'Reportterinrusetti': Kaapeliliitoksessa on herkkä kohta äänityslaitteen ja mikrofonin välillä (kaapelin ulostulokohta mikrofonista,) joka on hyvä suojata ja, häiriöäänten syntymisen ehkäisemiseksi kiertää kaapeli kerran käden ympärille.

2. Oppijakso: Lempipaikkojen merkitseminen suurelle kaupunginosakartalle

Tavoite: Kerrotaan vastaavanlaisen kurssin tapahtumista. Näin osanottajat saavat käsityksen siitä mitä voidaan tehdä. Tämä lisää motivaatio. Sen jälkeen osanottajat merkitsevät lempipaikkansa kartalle.

Materiaali: Projektissa tarvittava aineisto (osanottajalista, kaupunginosakartta, läppäri, videotykki, mahd. valkokangas, CD joka esittelee aikaisempaa projektia, kamera)

Metodi: Esittely, ohjattua tehtävänjakoa osanottajien välillä.

Kesto: 60 minuuttia

Osanottajat istuvat niin, että näkevät valkokankaalle.

Jos 2. oppijakson aikana mukaan liittyy uusia osanottajia, seuraa uudestaan lyhyt läsnä olevien esittelykierrros.

Lyhyen alustuksen jälkeen ohjaajat esittelevät vastaavanlaisen projektin tapahtumia. Osanottajille näytetään esimerkkiprojektin interaktiivinen kartta ja joitakin audioäänityksiä sen kaupunginosakiertokäynniltä.

Tämän jälkeen osanottajat siirtyvät St. Georgen auki levitetylle kaupunginosakartalle johon merkitsevät lempipaikkansa.

***Kokemuksia**

Koska osanottajien hankinta ja julkisuustyö kohdallamme pitkittyi, saimme tähänkin oppijaksoon vielä kaksi uutta senioria, jotka kaipasivat tietoa aikaisemmasta toiminnasta.

Aiemman projektin tapahtumista kertominen osoittautui hyödylliseksi – varsinkin vanhemmille osanottajille - koska se antoi konkreettisen käsityksen siitä mihin toiminta tähtäsi. Esimerkki joka nähtiin ja kuultiin herätti halun tehdä sama itsekin. Syntyikin heti ideoita siitä, missä muodossa kiertokäynti voisi olla käyttökelpoinen

(esim. oman kaupunginosan esittelynä kotisivulla).

Lempipaikkojen paikantamisesta tuli hyvin eloisa tapahtuma, koska kohteet olivat useimmille tuttuja. Ennen kaikkea se millainen paikkakunta oli ollut aikaisemmin ja millainen se nyt oli antoi puheenaihetta. Kertomukset ja keskustelut veivät runsaasti aikaa ja niitä dominoivat seniorit. Heitä olikin tässä oppijaksossa suurempi lukumäärä.

Kokoontumisessa syntyi spontaanisti keskustelua siitä kuinka saisimme lisää osanottajia. Kun läsnäolijat saivat tietää ilmaantuneista vaikeuksista syntyi vilkas keskustelu ja saimme ehdotuksia siitä kuinka nuoria projektista kiinnostuneita voitaisiin saavuttaa.

Vihjeitä

On hyvä jo kokoontumisen alkaessa pyytää uusia osanottajia kirjoittamaan nimensä osanottolistalle, jotta varmasti saadaan heidän yhteystietonsa jatkoa varten.

Aikaisempien kurssien tapahtumien esittely on erittäin motivoivaa ja voi myös vähentää estoja ja ennakkoluuloja.

Lempipaikkojen merkitseminen kartalle on välttämättä tehtävä ohjatusti ettei synny tilannetta, että joidenkin osanottajien runsaat kertomukset jättävät muiden tarinat liikaa taustalle, esim. koska ajasta tulee pula.

3. Oppijakso: Lempipaikkojen lisääminen ja aikataulusta sopiminen

Tavoite: Osanottajat merkitsevät lempipaikkansa kaupunginosakartalle. Päätetään haastatteluajankohdista ja käynneistä lempipaikoilla.

Materiaali: Projektiaineisto (osanottajalista)

Metodi: Osittain johdettua ryhmäkeskustelua, lyhyt alustus, vapaata keskustelua

Kesto: 60 minuuttia

Osanottajat kokoontuvat tuolipiiriin. Koska kolme uutta nuorta on läsnä seuraa pitempi esittelykierros. Sitten täydennetään kartalle lempipaikkoja. Tällöin osanottajien välille syntyy keskustelua.

Ohjaajat kirjaavat pääpiirteittäin haastattelujen sisällön:

Ketä haastatellaan?

Missä kohtaa?

Lempipaikan kuvailu

Mikä tekee paikasta lempipaikan? Tapahtumat? Muistot? Siihen liittyvät kokemukset ja tarinat?

Nyt seuraa ajankohdista päättäminen. Lopuksi vapaata keskustelua.

***Kokemukset**

Oppijakso alkoi näin koska oli taas saatu kaksi nuorta lisää ryhmään. Sama sisältö kuin edellisellä tapaamisella käytiin lyhennettynä läpi. Lempipaikkojen merkitseminen karttaan tehtiin tällä kertaa osaksi vähän eri tavalla, niin että ohjaaja osanottajien dialogiin integroituna merkitsi nimetyt paikat karttaan.

Haastattelusisältöjen kirjaaminen pääkohdittain osoittautui hieman vaivalloiseksi koska etenkin ne osanottajat jotka olivat olleet mukana alusta pitäen olivat haluttomia liian moneen esitapaamiseen, ja toivoivat, että haastattelut aloitettaisiin niin pian kuin suinkin.

Kun haastatteluajataulusta sovittiin nousi toive kaikkien osanottajien yhteisestä tapaamisesta. Ajankohdan löytäminen osoittautui vaikeaksi mutta lopulta melkein kaikille (paitsi kahdelle) sopi sama päivämäärä. Ne kaksi, joille se ei sopinut (yksi juniori ja yksi seniori, eli sopiva haastattelupari) ilmoittivat halukkuutensa tavata erillisenä ajankohtana.

Vihjeitä

Aikatauluista sopiminen oli ajoittain hyvin vaikeaa. Kun vierailaan lempipaikoilla on kuitenkin hyvin suositeltavaa yrittää löytää yhteinen ajankohta koska siten kiertokäynnistä muodostuu kommunikatiivisempi, ja esille tulee enemmän sisältöä rikastuttavia anekdootteja.

Aikasuunnittelussa on suositeltavaa sopia projektinaikaiset tapaamiset aina samalle viikonpäivälle. Meidän osanottajiemme kohdalla tämä ei ollut mahdollista, mutta joustava ajoitus vaikeutti projektin toteuttamista.

4. Oppijakso: Haastattelutekniikoiden oppiminen, kiertokäynti

Tavoite: Haastattelutekniikan journalistiset alkeet, lempipaikoissa käynti, haastattelujen toteuttaminen.

Materiaali: Kaupunginosakartta, johon lempipaikat, äänityslaite(-laitteet), mikrofoni(t), Kuulokkeet, kamera(t).

Metodi: Alustus, harjoittelu, haastattelut

Kesto: n. 150 minuuttia

Valaistaan haastattelun pääperiaatteita: Avoimet kysymykset, ei johdattelevia kysymyksiä. Haastateltava on haastattelun päähenkilö. Teemassa pysyminen on tärkeää, mutta samalla yllättävästi ilmeneviin uusiin aspekteihin tulee joustavasti voida tarttua. Tarkentavien kysymysten esittäminen. Lempipaikat otetaan yhdessä haltuun ja kussakin muodostetaan haastatteluryhmiä (reportteri/ haastateltava), haastattelut suoritetaan.

***Kokemukset**

Ennen kuin päästiin alkuun puhkesi vilkas keskustelu seniorien lapsuuden ja nuoruuden St. Georgen'ista. He olivat tuoneet mukanaan kuvia näiltä ajoilta jotka

annettiin kiertää ryhmässä, niistä kysellen. Puhuttiin varsinkin siitä miltä kaupunginosa oli ennen näyttänyt ja mikä oli ajan myötä muuttunut. Kerrottiin lapsuusmuistoja. Kaksi leikkipaikkaa ja niitty oli nuorten lempipaikkoja, seniorien olivat villiintynyt hedelmätarha, vaellusmaja metsän reunalla ja kirkko. Eri ikäpolvien osanottajilla oli osaksi samojakin lempipaikkoja kaupunginosassa. Koska kaikilla senioreilla ei ollut aikaa kokonaista iltapäivää mukautettiin kiertokäynti heidän aikatauluunsa.

Etenkin nuoret osasivat suvereenisti ja itsenäisesti käyttää tekniikkaa. Seniorit olivat alkuun varovaisia, heistä kaksi ei lainkaan halunnut olla sen kanssa tekemisissä, mutta senioreiden joukosta löytyi myös rouva, joka hienosti hallitsi tekniikan käytön.

Vihjeitä

Kun kohteissa suoritettiin haastatteluja moni osanottaja oli hermostuneempi kuin harjoituksissa, joissa voitiin siinä sivussa opastaa sisältöön ja tekniikkaan liittyvissä ongelmissa. Ohjaajien on hyvä sen tähden paikan päällä tehdyissä haastatteluissa olla tarkkaavaisia mutta kuitenkin varovaisia haastatteluun puuttumisessa.

Kiertokäynnille otetaan, mikäli mahdollista, kaksin kappalein mukaan tekniset laitteet (äänityslaite, mikrofoni, kuulokkeet, kaapeli, akku, kamera) .

Sekä ohjaajien ja osanottajien on hyvä ottaa kuvia niin että toiminta tulee näkyviin eri puolilta katsottuna ja erilaisin painopistein.

5. Oppijakso: materiaalin läpikatsominen ja juonto

Tavoite: Tulosten esittely, käsittely ja juontotekstin lukeminen

Materiaali: PC Diashow-funktiolla, PC Audiokäsittelysoftwarella, PC kirjoitusohjelmalla, studiomikrofoni, miksauspöytä.

Metodi: Alustus, yhteisesti tekstin käsittelyä, sisäänluku

Kesto: n. 120 minuuttia

Aloitetaan valitsemalla sopiva reitti kartalta ja annetaan ehdotuksia reittiselostuksia varten. Osanottajat kuuntelevat leikkaamattomat haastattelut, mahdollisesti nopean yleiskuvan antavissa pätkissä, ja katselevat kuvia. Suunnitellusta reitistä ja reittiselostuksista keskustellaan ja niitä työstetään. Osanottajat lukevat äänitysstudioissa (tai hiljaisessa huoneessa) yhdessä valmistetun tekstin.

***Kokemukset**

Meidän projektissamme olivat seniorit hyvin aktiivisesti mukana päättämässä sopivasta reitistä, ja halusivat mielellään mikrofonin avulla hoitaa selostusta. Joitakin äänitys hermostutti niin, että pari kertaa se jouduttiin keskeyttämään ja uusimaan.

Kakki asianosaiset olivat loppujen lopuksi hyvin tyytyväisiä tapahtumiin, ja seniorit vaikuttivat myös hieman ylpeiltä saavutuksistaan.

👍 Vihjeitä

Pitkäaikaiset asukkaat antavat parhaat reittiehdotukset ja yksinkertaisimmat reittiohjeet.

Sisäänluku vaatii hiljaisuutta. Kokemattomien juontajien kanssa saadaan paras tulos jos teksti ensin äänitetään, yhdessä kuunnellen, korjataan, ja äänitetään uudestaan.

Tähän oppijaksoon on hyvä varata riittävästi aikaa koska on mahdollista että katkelmia tai lauseita joudutaan uusimaan.

Tekstiä luettaessa on tarkkailtava tempoa, artikulointia ja puheen melodiaa. Murre ei ole haitaksi tässä projektissa. Parasta on että teksti ainakin kertaalleen luetaan ensin ääneen niin että ohjaajat voivat antaa ohjeita ja vihjeitä.

Lopullinen juontoteksti on hyvä tulostaa. Jos aika ei osanottajien muutosten

jälkeen anna myöden tulostaa tekstiä uudestaan niin on tärkeää tarkistaa, että osanottajat ovat tehneet muutosmerkinnät itselleen ymmärrettäviksi.

6. Oppijakso: Opitaan ääniraidan leikkaamisen alkeet – osanottajat saavat, mahdollisimman itsenäisesti, tehdä lopullisen leikkauksen kiertokäyntimateriaalista

Tavoite: Osanottajat oppivat audioproduktion keskeiset asiat, niin että osaavat käyttää tekniikkaa omiin tarkoituksiinsa

Materiaali: väh. 1 PC jossa äänen leikkausohjelmisto, (suositellaan avoimen lähdekoodin tuotetta, esim. Audacity, jonka osanottajat voivat ladata maksutta), videotyppi

Metodi: Luento ja ryhmätyöt

Kesto: n. 120 (haastattelujen lukumäärän ja teknisen osaamisen mukaan)

Ohjaajat antavat suoraa teknistä tietoutta näyttämällä leikkuuohjelman käyttöä PC:llä – jos aika sallii – lyhyiden harjoitustehtävien avulla. Lopuksi osanottajat soveltavat (yhtenä ryhmänä) uusia tietojaan leikaten ja yhteen liittäen audiokiertokäyntiä. Ohjaajat antavat tukea pyydettyä ja voivat kehottaa osanottajia vuorotteluun leikkuupaikalla.

***Kokemukset**

Osanottajistamme kaikki eivät olleet kiinnostuneita osallistumisesta viimeistelevään leikkaustyöhön. Joillekin oli vaikeaa löytää heille sopiva ajankohta. Jotkut nuorista olivat jo tutustuneet leikkuuohjelmaan koska olivat olleet mediatyössä Jugendhilfswerk'in radiotoimituksessa kun taas jotkut vanhemmat osanottajat eivät uskaltaneet lainkaan kokeilla tekniikkaa.

Vihjeitä

Osanottajille tulee alusta alkaen antaa vastuuta niin että he tuntevat olevansa audiokiertoikäynnin tuottajia – myös tekniikan osalta. Näin saadaan aikaan sitoutuminen loppuproduktioon.

Osanottajia voidaan motivoida ottamaan vastaan tehtäviä silloinkin kun joudutaan tekemään kompromisseja. Leikkuun oppijaksoakin pitää alusta asti tuoda esiin yhtenä kurssin tärkeänä osana.

7. Oppijakso (avoin kutsutuille): Kiertokäynti ja Feedback

Tavoite: Osanottajat kokeilevat valmiin produktion toimintaa, palaute kurssin johdolle ja projektin arviointia

Materiaali: Kannettava toistolaite (esim. MP3-soitin) jossa valmis materiaali, kaupunginosakartta (A4, mielellään laminoitu), mahd. valmiit CD:t osanottajia varten, joissa interaktiivinen kartta, kyselykaavakkeet

Metodi: Kierretään reitti kannettavien toistolaitteiden kanssa audio-opasta kuunnellen, palaute ryhmäkeskustelussa (kyselykaavakkeiden omakohtainen täyttö)

Kesto: N. 120 minuuttia

Ryhmä kohtaa kiertokäynnin alkupisteessä. Annetaan lyhyt ohjeistus toistolaitteiden käytöstä ja kiertokäynti aloitetaan ensimmäisen kohteen kuuntelulla ja sen jälkeen edetään reittiä pitkin ja kuunnellaan koko materiaali.

Lopuksi pyydetään kaikkia osanottajia antamaan palautetta, joka dokumentoidaan. Feedback-kierros tapahtuu ohjatusti ja sen jälkeen voidaan mielipiteitä vaihtaa vapaasti. Samalla voidaan tiedustella ideoita julkaisutilaisuutta varten ja saada osanottajilta vihjeitä ja kontaktitietoja (yhdistykset jne.). Lopuksi pyydetään

osanottajia täyttämään kyselykaavakkeet (voidaan tehdä jo oppijaksossa 5).

***Kokemuksia**

Tähänkään kokoontumiseen ei enää kaikki osanottajat tulleet. Läsnäolijoille tämä jakso oli kuitenkin tärkeä ja hyvä lopetus projektille. He olivat innoissaan saavutuksistaan, kiertokäynti heidän reittiohjeidensa mukaan sujui erittäin hyvin. Kaikki nauttivat suuresti kun lempipaikoillaan kuuntelivat haastatteluja.

MP3-soittimien käytössä ei juurikaan ollut ongelmia.

Lopuksi pyysimme kaikilta suullista palautetta. Kyselykaavakkeita varten osanottajat halusivat varata aikaa ja he ottivat ne mukaansa kotiin täytettäväksi.

Jotkut osanottajat halusivat mielellään itsekkin esitellä projektia kaupunginosassa. Tähän avautui mahdollisuus kun viimeisen palautekierroksen aikana tuli esille erään osanottajan yhteys seurakuntaan, jonka tulevan tapahtuman yhteydessä voitaisiin esitellä kaupunginosakierrosta.

👍 Vihjeitä

On hyvä lyödä lukkoon tämän oppijakson ajankohta ja toteutus ajoissa, koska se on ihanteellinen projektin päätöstapahtuma (ajankohta tulisi valita niin että se sopii useimmalle, ellei kaikille, osanottajille).

On välttämättä käytävä paikan päällä haastatteluja kuuntelemassa, koska läsnäolijoille tämä juuri on kokemuksena tärkeä ja ihastuttava.

Kyselykaavakkeita varten on hyvä olla mukana valmiiksi frankeeratut kirjekuoret.

Kannustakaa osanottajia aktiivisesti miettimään missä eri tilaisuuksissa kaupunginosa/paikkakuntakiertokäynnistä voisi kertoa paikkakuntalaisille.

2.4 Muistio projektin läpiviennille

On hyvä pitää kiinni siitä, että kaikki kuusi oppijaksoa toteutuvat ajallisesti niin lähekkäin kuin suinkin mahdollista, ja että osanottajat saadaan kokoon ennen projektin alkamista. Meidän tapauksessamme osoittautui osanottajien

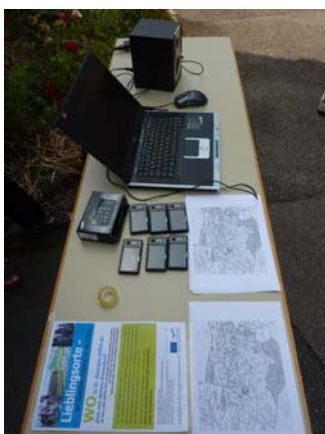
hankkiminen erityisesti nuorten kohdalla vaikeaksi, ja oli käynnissä vielä kurssin alkutaipaleella, mikä sai osan senioreista malttamattomina toivomaan kurssin vihdoin lähtevän käyntiin.

Suosittelimme lisäksi, että aikataulun sopimisen osuus pidetään lyhyenä siten, että tietyt ajat ovat jo ennalta määrätyt. Vaikka kaikkien osanottajien yksittäisiä toivomuksia ei voida näin ottaa huomioon, tämä helpottaa projektin kulun organisoimista. Kaiken kaikkiaan, projektin aikataulussa on kuitenkin ehdottomasti säilytettävä „aikaikkunoita“, koska on tärkeää että osanottajat saavat riittävästi aikaa tutustumiseen ja keskinäisen keskustelukontaktin muodostamiseen. Näin heillä on myös aikaa tutustua rahassa tekniikkaan, ja kehittää itseluottamustaan sen käyttäjinä.

On hyvä ottaa huomioon myös etteivät, ennen kaikkia seniorit, osallistu kaikkiin oppijaksoihin. He sanoivat suoraan etteivät olleet kiinnostuneita liian pitkäkestoisesta projektista. Tässä tarvitaan joustavuutta: yksittäisille senioreille alku- ja lopputapaamisten välillä voidaan suoda mahdollisuus vapaasti sopia haastatteluajankohdista niin, ettei heidän tarvitse osallistua koko kiertokäyntiin. Projekti vaatii siis huolellista valmistelua, strukturointia ja suunnittelua.

3. Yhteenveto ja näköaloja

Projektissa käytettiin houkuttimena osanottajien pääsyä lempipaikoilleen. Sen avulla pyrittiin mahdollistamaan sukupolvien välisiä kohtaamisia, ja tuoda virikkeitä nuorten ja seniorien keskinäiseen kanssakäymiseen ja keskusteluun. Jo mukaantulollaan seniorit ja nuoret osoittivat avoimuutensa sekä sen, että olivat kiinnostuneita toisesta ikäpovesta. Rooleista irrotetussa kanssakäymisessä tuli

mahdolliseksi löytää yhdistäviä kiinnostuksenkohteita ja „päästää toinen toisensa lähelle“. Tätä tuki myös se, että haastattelujen aikana kummatkin osapuolet vaihtoivat haastattelijan ja haastateltavan rooleja keskenään. Näin kukin osapuoli joutuu haastattelemaan ja kertomaan kokemuksistaan. Toistensa kokemusmaailmaan pääsy auttoi korjaamaan käsityksiä ja ennakkoluuloja.

Kuunneltava kaupunginosakerros esiteltiin ensi kerran heinäkuun 2010 alussa seurakuntajuhlan yhteydessä, jossa projekti herätti läsnäolijoissa uteliaisuutta ja kiinnostusta.

Tämä lisäksi projekti sai julkisuutta paitsi julkistamistapahtuman myös kaupunginosan kotisivun (sankt-schorsch.de) kautta. Myös paikallinen lehdistö otti uudestaan esille tapahtumat ja projektin osallistuneet tahot yhteystietoineen. Projekti edisti rakentavan kontaktin muodostumista nuorten ja seniorien välille. Kaupunginosakiertokäynti-produktiota voidaan käyttää kouluissa, mutta myös seniorien kohtaamispaikoissa sekä kaupunginosan muissa eri laitoksissa. Myös paikalliset yksityishenkilöt ja kaupunginosassa vierailevat voivat vierailujen yhteydessä käyttää sitä.

Projekti ja oheinen siihen liittyvä käsikirja edesauttaa vastaavanlaisten ikäpolvien välisten hankkeiden toteuttamista. Myös sellaiset paikat ja teemat kuin piilopaikat, joiden salaisuuksia voidaan raottaa, kuten myös paikat joihin on haudattu ja haudataan aarteita – ovat täynnä tunteita ja houkuttelevat tarinointiin.